

Handreiking intern en extern salderen

Bestemd voor initiatiefnemers
versie 22 september 2020

Let op: Uit de uitspraak van de Raad van State inzake de Logtsebaan blijkt dat sinds 1 januari 2020 voor intern salderen geen natuurvergunning nodig is. De bepalingen en passages over intern salderen zijn hier nog niet op aangepast en gelden dus mogelijk niet meer. Deze bepalingen worden t.z.t. gewijzigd of verwijderd, in overeenstemming met de uitspraak Logtsebaan.

U kunt via de website www.officiëlebekendmakingen.nl nagaan of het bevoegd gezag (provincie) een besluit heeft genomen om de beleidsregels over intern salderen buiten toepassing te laten.

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Aanleiding.....	3
Doelgroep en bereik.....	3
Afbakening – stikstof versus andere mogelijke negatieve effecten	4
Afbakening – vormen van toestemming.....	4
Leeswijzer	5
1 Vaststellen van de vergunningplicht	6
1.1 Situaties waarin er geen vergunningplicht geldt	6
1.2 Een stikstofdepositieberekening uitvoeren	6
1.3 Vervolgstep bepalen	8
2 De referentiesituatie bepalen	9
2.1 Vaststellen van de referentiesituatie	9
2.2 Vervolgstep bepalen	11
3 Intern salderen.....	12
3.1 Definitie en randvoorwaarden	12
3.2 Aandachtspunten bij het indienen van een aanvraag	15
3.3 Vervolgstep bepalen	21
4 Extern salderen	23
4.1 Definitie en randvoorwaarden	23
4.2 Aandachtspunten bij het indienen van een aanvraag	24
4.3 Vervolgstep bepalen	32
5 Verleasen	33
5.1 Definitie en randvoorwaarden	33
5.2 Aandachtspunten bij het indienen van een aanvraag	34
5.3 Vervolgstep bepalen	35
Bijlage 1 Begrippenlijst	36
Bijlage 2 Aanvraagformulier vergunning	40
Bijlage 3 Meldingsformulier extern salderen	46

Inleiding

Deze handreiking is bedoeld om op een rij te zetten hoe via salderen toestemming verleend kan worden voor activiteiten die tot extra stikstofdepositie kunnen leiden op Natura 2000-gebieden die stikstofgevoelige habitats of leefgebieden van soorten bevatten. In deze inleiding wordt achtereenvolgens ingegaan op a) de aanleiding voor het opstellen van dit document, b) de doelgroep van deze handreiking en het bereik ervan, c) een nadere afbakening van wat er in de handreiking aan de orde komt en d) een leeswijzer met daarin een nadere uiteenzetting van de werking van het stappenplan.

Aanleiding

Als gevolg van de uitspraak van de Raad van State d.d. 29 mei 2019 kan het Programma Aanpak Stikstof (PAS) niet langer ten grondslag worden gelegd aan vergunningen voor activiteiten die stikstofdepositie veroorzaken op stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. Hierdoor is er grote onzekerheid ontstaan over het al dan niet doorgaan van dergelijke activiteiten. Nu de generieke passende beoordeling die aan het PAS ten grondslag lag, niet langer kan worden gebruikt voor toestemmingverlening, moeten initiatiefnemers zelf onderbouwen dat a) hun activiteit niet zal leiden tot een verslechtering van de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied of b) dat hun activiteit geen significant verstorend effect kan hebben op de soorten. Dit kan aan de hand van een ecologische onderbouwing, intern dan wel extern salderen of een ADC-toets.

Het is daarbij voor initiatiefnemers van belang dat ze weten of, en zo ja hoe, ze een vergunning of andere vorm van toestemming kunnen krijgen. Deze handreiking is bedoeld om hen daarbij te ondersteunen. Ze is gebaseerd op de op elkaar afgestemde beleidslijn van de Rijksoverheid (zoals uiteengezet in een kamerbrief van de Minister van LNV, d.d. 4 december 2019, kenmerk DGNVLG / 19293347) en door provincies vastgestelde beleidsregels.

Doelgroep en bereik

In de hieronder uitgewerkte stappen staat een nog te ondernemen activiteit die mogelijk stikstofdepositie veroorzaakt centraal. Initiatiefnemers kunnen met het doorlopen van de stappen bepalen of, en zo ja op welke manier en onder welke voorwaarden, er toestemming moet worden aangevraagd om de activiteit in kwestie daadwerkelijk te kunnen ontplooiën. Er zal worden aangegeven welke rol deze partijen in de te doorlopen stappen hebben. Daarnaast wordt ook de rol van het bevoegd gezag, als degene die de activiteit in kwestie moet toetsen, expliciet benoemd.

Deze handreiking heeft met name betrekking op intern (stap 3) en extern (stap 4) salderen als mogelijkheid om tot toestemmingverlening te komen. Daarvoor wordt eerst gekeken of er mogelijk sprake is van extra stikstofdepositie en dus een vergunningplicht (stap 1) en – wanneer een effect niet kan worden uitgesloten – wat dan de referentiesituatie is (stap 2). Als intern en extern salderen geen uitkomst bieden, kan bekeken worden of er andere mitigerende maatregelen getroffen kunnen worden (zoals het treffen van aanvullende herstelmaatregelen), of dat het doorlopen van een ADC-toets een mogelijke vervolgstap is. Deze twee laatstgenoemde stappen komen in deze handreiking niet aan bod. Voor de ADC-toets is reeds een aparte handreiking opgesteld.

Afbakening – stikstof versus andere mogelijke negatieve effecten

In deze handreiking staat de beoordeling van de effecten van stikstofdepositie (ammoniak (NH₃) en stikstofoxiden (NO_x)) centraal. Alle andere mogelijke effecten, zoals geluid, licht, trillingen etc. blijven buiten beschouwing. Een initiatiefnemer dient in gedachten te houden dat toestemming op het onderdeel stikstofdepositie niet betekent dat de activiteit zonder meer doorgang kan vinden. Er kan sprake zijn van een noodzakelijk aanvullende toetsing op andere mogelijke effecten op een Natura 2000-gebied op grond van de Wnb¹.

Afbakening – vormen van toestemming

Als hoofdregel geldt dat voor een activiteit die kan leiden tot verslechtering van de kwaliteit van habitats of significante verstoring van soorten van een Natura 2000-gebied, een vergunning nodig is op grond van artikel 2.7, tweede lid van de Wet natuurbescherming (Wnb). Als een activiteit een significant negatief effect voor een Natura 2000-gebied kan hebben, moet degene die die activiteit wil uitvoeren een passende beoordeling maken als bedoeld in artikel 2.8 Wnb voordat toestemming kan worden verleend. Wanneer uit de passende beoordeling niet kan worden geconcludeerd dat geen aantasting van het Natura 2000-gebied zal plaatsvinden, kan daarvoor alleen toestemming worden verleend via een ADC-toets. Hierbij moet worden aangetoond dat er sprake is van een project dat een dwingende reden van groot openbaar belang dient en waarvoor geen voor de natuur minder schadelijke alternatieven voorhanden zijn. De schade aan de natuur moet tevens tijdig worden gecompenseerd.

Wanneer voor de betrokken activiteit ook een omgevingsvergunning is vereist op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingswet (Wabo), is het aan de initiatiefnemer om te bepalen welk spoor hij kiest. Als hij eerst toestemming wil vragen op basis van de Wnb dient hij zich in de meeste gevallen tot de provincie te wenden voor een vergunning op grond van artikel 2.7, tweede lid, Wnb². Het college van Ge-deputeerde Staten is in veel gevallen bevoegd gezag en kan een vergunning verlenen op grond van artikel 2.7, lid 2 van de Wnb³. De vergunningaanvraag moet worden ingediend bij de provincie waar de activiteit in hoofdzaak wordt gerealiseerd⁴. Deze provincie neemt alle andere Natura 2000-gebieden waar de activiteit een negatief effect kan hebben mee in de besluitvorming en zorgt voor overeenstemming met eventuele andere provincies waarin deze gebieden gelegen zijn⁵.

Als een initiatiefnemer ervoor kiest een omgevingsvergunning aan te vragen geldt de Wabo en is de gemeente (i.e. het college van Burgemeester & Wethouders) bevoegd gezag⁶. Als er sprake is van een activiteit die leidt tot verslechtering van de kwaliteit van habitats of significante verstoring van soorten vraagt de gemeente op grond van artikel 6.10a van het Besluit Omgevingsrecht aan de provincie⁷ om een

¹ Om hier inzicht in te krijgen, zie gevoeligheid voor effecten per soort/habitat in een gebied op <https://www.synbiosys.alterra.nl/bij12/effectenindicatorsoorten2016.aspx>

² In specifieke situaties is de minister van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) het bevoegd gezag (voor een overzicht zie artikel 1.3 van het Besluit natuurbescherming)

³ Een aantal provincies heeft deze bevoegdheid gemandateerd aan een omgevingsdienst.

⁴ In de PDF export van AERIUS Calculator (beschikbaar in januari 2020) is te zien in welke provincie de activiteit hoofdzakelijk plaatsvindt. Indien de aanvraag bij het verkeerde bevoegd gezag is ingediend dan wordt deze doorgestuurd.

⁵ Art.1.3, lid 3 van het Besluit natuurbescherming

⁶ Een uitzondering geldt voor bedrijven waar een IPPC-installatie staat of bedrijven die een BRZO status hebben waarbij in het Besluit omgevingsrecht de provincie is aangewezen als bevoegd gezag.

⁷ Een dergelijk verzoek wordt ingediend bij de minister van LNV in situaties zoals vermeld in artikel 1.3, eerste lid, van het Besluit natuurbescherming.

“Verklaring van geen bedenkingen” (vvgb)⁸. In de situatie dat GS of het Rijk bevoegd gezag is voor de omgevingsvergunning en het afgeven van de verklaring, is een vvgb niet aan de orde maar vindt een beoordeling van de Natura 2000-aspecten plaats binnen de voorbereiding van de vergunning op grond van art. 3.2 Algemene wet bestuursrecht (Awb). De provincie toetst de ontvankelijkheid van de aanvraag betreffende het natuuraspect van de vergunning. Indien aanvullende informatie nodig is zal dit via het bevoegd gezag voor de omgevingsvergunning aan de initiatiefnemer worden doorgegeven. Een gemeente kan de aangevraagde omgevingsvergunning pas verlenen nadat de vvgb is afgegeven.

In een aantal gevallen geldt een vrijstelling van de vergunningplicht uit artikel 2.7, tweede lid, Wnb en geldt een ander toestemmingsvereiste:

- Een vrijstelling van de vergunningplicht in een beheerplan overeenkomstig artikel 2.9, eerste lid, Wnb;
- Een tracébesluit waaraan op grond van artikel 13, zevende lid, van de Tracéwet een passende beoordeling moet worden gekoppeld (bevoegd gezag: de minister van Infrastructuur en Waterstaat);
- Een wegaanpassingsbesluit waaraan op grond van artikel 9, vijfde lid, van de Spoedwet wegverbreding een passende beoordeling moet worden gekoppeld (bevoegd gezag: de minister van Infrastructuur en Waterstaat), of
- Een kavelbesluit waaraan op grond artikel 5 van de Wet windenergie op zee een passende beoordeling moet worden gekoppeld (bevoegd gezag: de minister van Economische Zaken en Klimaat).

Leeswijzer

In het vervolg van de handreiking wordt een aantal stappen aangeduid, waarbij indien nodig begonnen zal worden met een definitie en/ of nadere afbakening van begrippen in de stap in kwestie. Vervolgens wordt uitgewerkt hoe de betreffende stap doorlopen moet worden. Daarbij zal worden gewezen op de rol van het bevoegd gezag ten opzichte van de betreffende activiteit en de daarbij betrokken initiatiefnemer. Ook zal zoveel mogelijk gebruik worden gemaakt van al dan niet fictieve voorbeelden en zal worden verwezen naar bovengenoemde uitgangspunten en relevante jurisprudentie.

De stappen zijn:

1. Vaststellen van de vergunningplicht
2. Referentiesituatie bepalen
3. Intern salderen
4. Extern salderen

De handreiking sluit met een aantal bijlagen met daarin:

- a) Een begrippenlijst
- b) Een voorbeeld van een formulier dat gebruikt wordt bij een vergunningaanvraag
- c) Een voorbeeld van een formulier dat gebruikt wordt bij het melden van extern salderen

⁸ Alles wat in deze handreiking over vergunningverlening wordt besproken, geldt ook voor een vvgb, tenzij anders is aangegeven.

1 Vaststellen van de vergunningplicht

De eerste stap is dat een initiatiefnemer vaststelt of hij een vergunning (of andere toestemming⁹) nodig heeft. Eerst zal worden aangegeven in welke gevallen bij voorbaat al vaststaat dat dit niet het geval is (in paragraaf 1.1). Als de activiteit in kwestie daar niet onder valt dient de initiatiefnemer via een berekening in kaart te brengen of er een kans is dat zijn activiteit stikstofdepositie veroorzaakt die een negatief effect heeft op een stikstofgevoelig Natura 2000-gebied (zie paragraaf 1.2). Hierbij wordt ook het rekeninstrumentarium geïntroduceerd. Dit hoofdstuk sluit af met het bepalen van de vervolgstap (paragraaf 1.3).

1.1 Situaties waarin er geen vergunningplicht geldt

Er zijn situaties waarbij er op voorhand (dus zonder depositieberekening of toetsing) geen vergunning nodig is voor stikstofemissie:

1. Er is sprake van een project waarvoor naar nationaal recht toestemming is verleend voor de Europese referentiedatum¹⁰, en dat sindsdien ongewijzigd wordt voortgezet (bestaande rechten)¹¹.
2. Er is een natuurvergunning¹³ verleend en de nieuwe activiteiten kunnen conform de vergunning worden uitgevoerd.
3. Indien uit de AERIUS-berekening blijkt dat er, zonder salderen, geen sprake is van stikstofdepositie $\leq 0,00$ mol/ha/jaar

In alle andere gevallen waarbij stikstofdepositie kan optreden, moet eerst een berekening worden gemaakt (zie paragraaf 1.2). Als daaruit blijkt dat er geen depositie plaatsvindt op stikstofgevoelige Natura 2000-habitats is een vergunning niet nodig.

1.2 Een stikstofdepositieberekening uitvoeren

Als geen vrijstelling van de vergunningplicht geldt als bedoeld in 1.1, zal een stikstofberekening moeten worden uitgevoerd. Om deze berekening uit te kunnen voeren, zal eerst moeten worden bepaald ten opzichte waarvan die berekening moet worden gemaakt (de referentiesituatie; zie verder hoofdstuk 2).

Het is verplicht om bij de stikstofberekening gebruik te maken van de meest recente versie van de AERIUS Calculator, omdat de provincies hun toetsing op deze tool baseren¹⁴ (zie ook tekstbox 1).

⁹ Vanaf nu wordt met vergunning iedere vorm van toestemming bedoeld

¹⁰ De datum waarop de verplichting uit artikel 6, lid 3, van de Habitatrichtlijn is gaan gelden voor het betrokken gebied, zie <https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2019/10/Referentie-data-VR-HR.pdf>

¹¹ Arrest Stadt Papenburg 14 januari 2010, C-226/08, punt 47 en 48

¹³ Voor een overzicht van dergelijke vergunningen zie paragraaf 3.1

¹⁴ Zie artikel 4 lid 1 van de provinciale beleidsregels (bijlage 3)

De werking van AERIUS Calculator

In AERIUS Calculator kunnen met punt-, lijn- of vlakbronnen de locatie(s) van de emissiebronnen ingevoerd worden. Een puntbron geeft een emissie vanuit één centraal punt weer (geldt voor de meeste bedrijven) en kan worden bepaald door de X- en Y coördinaten van de locatie in te voeren (of door op de kaart te klikken). Een lijnbron staat voor een emissie over een bepaalde lengte, zoals bij een weg of een kanaal. Een vlakbron geeft een emissie over een gebied weer, zoals bij grondgebruik. Deze bronnen kunnen worden ingevoerd door intekenen op de kaart. Per emissiebron worden vervolgens diverse invulvelden weergegeven. Eerst dient de sector gekozen te worden. Binnen de sector wordt vaak nog een keuze gegeven uit 'specifieke sectoren'.

Binnen de specifieke sector moeten meestal verschillende kenmerken worden ingevoerd, het gaat dan bijvoorbeeld om uitstoothoogte, gebouwhoogte en warmte-inhoud (met rekenoptie). Hier zijn vaak standaardwaarden ingevuld. Echter voor een ontvankelijke aanvraag dienen de waarden ingevuld te worden die op de betreffende activiteit van toepassing zijn. Daarnaast dienen de emissies van NO_x en NH₃ ingevoerd te worden. Voor verkeer of stalsystemen zijn specifieke gegevens nodig, zoals categorieën van voertuigen of een RAV-code. AERIUS Calculator berekent in principe de depositie voor het huidige jaar (zichtjaar). Voor infrastructurele werken is het van belang om het zichtjaar aan te passen aan het jaar waarin de emissie plaats gaat vinden. Dit omdat er voor de toekomstige jaren andere emissiefactoren voor verkeer zijn opgenomen.

De volgende documenten geven extra informatie over het gebruik van AERIUS:

1. De Calculator help-functie is bedoeld om extra informatie te krijgen. U kunt deze zelf activeren.
2. De Calculator handleiding licht toe hoe de bronnen ingevoerd moeten worden (zie <https://www.aerius.nl/nl/handleiding/intro-handleiding/handleiding-aerius-calculator>).
3. De instructie gegevensinvoer Calculator beschrijft per type bron welke gegevens op te nemen.

Tekstbox 1 De werking van AERIUS Calculator¹⁶

Er is een aantal zaken van belang om bij de depositieberekening in de gaten te houden:

- 1) Voor de berekening moet worden uitgegaan van de beoogde situatie. Ook wanneer de berekening betrekking heeft op een reeds bestaand project dat gewijzigd gaat worden, is het van belang dat er daarnaast een verschilberekening wordt gemaakt tussen de bestaande en de beoogde situatie. Op deze manier wordt de stikstofdepositie van het gehele beoogde project als uitgangspunt genomen (dus niet alleen van de wijzigingen) voor het bepalen van een mogelijke vergunningplicht.
- 2) Indien er sprake is van een project met een tijdelijke depositie dan dient dit bij de invoer in AERIUS Calculator aangegeven te worden. De emissie kan per etmaal, maand of jaar ingevoerd worden. Wanneer de depositie in een aanlegfase kleiner is dan de (permanente) depositie in de gebruiksfase dient er te worden uitgegaan van de hoogste depositie van de gebruiksfase vanaf het moment van de aanleg. Dit is te beschouwen als een worst case aanpak.

¹⁶ Informatie over de methodiek en data achter AERIUS is opgenomen in de factsheets op de AERIUS webpagina. Zie verder <https://www.aerius.nl/nl/factsheets>

- 3) Nieuwe of gewijzigde activiteiten kunnen leiden tot extra verkeer en vervoer. Bij activiteiten met een dergelijke verkeersaantrekkende werking dienen ook de effecten buiten de betreffende locatie worden meegenomen (zogenoemde indirecte effecten). Deze grens zal per project bepaald moeten worden. Een algemeen criterium is dat de gevolgen voor het milieu van dit verkeer niet meer aan de inrichting worden toegerekend wanneer dit verkeer kan worden geacht te zijn opgenomen in het heersende verkeersbeeld¹⁷.

1.3 Vervolgstep bepalen

De uitgevoerde depositieberekening (zie paragraaf 1.2) kan twee uitkomsten hebben. Een depositie van 0,00 mol/ha/jaar of een depositie die groter is dan 0,00 mol/ha/jaar. Hieronder is weergegeven welke conclusie dan kan worden getrokken. Uitgangspunt hierbij is dat in de betreffende depositieberekeningen geen gebruik is gemaakt van intern salderen of extern salderen. In dat geval kan een effect namelijk niet op voorhand worden uitgesloten en geldt er een vergunningplicht.

→ Een depositie van 0,00 mol/ha/jaar

In dit geval is de conclusie voor het project dat de initiatiefnemer geen toestemmingsbesluit hoeft aan te vragen voor het aspect stikstof¹⁸. De initiatiefnemer kan de berekening ter onderbouwing meesturen bij een eventuele aanvraag voor een omgevingsvergunning. Ook dient de initiatiefnemer de berekening te bewaren, bijvoorbeeld ten behoeve van een controle. Let op: het gaat hier om de gehele beoogde situatie (zie paragraaf 1.2).

Indien er sprake is van een wijziging van een activiteit zal de beoogde situatie (het project) altijd vergunningplichtig zijn. De reeds vergunde activiteit – die ook vergunningplichtig was – wordt namelijk gewijzigd. Dat is ook het geval als er sprake is van een wijziging die leidt tot een verlaging van stikstofdepositie. Het feit dat er sprake is van een wijziging van het project waardoor de stikstofeffecten mogelijk wijzigen, maakt dat er sprake is van een vergunningplicht.

→ Een depositie die groter is dan 0,00 mol/ha/jaar

In dit geval is er een verdere inhoudelijke beoordeling van de te verwachten depositie noodzakelijk. Op dat moment komen eerst intern en daarna extern salderen in beeld als mogelijke oplossing. Om te bepalen welk van de twee alternatieven van toepassing is, dient de referentiesituatie bepaald te worden (zie stap 2 in hoofdstuk 2).

Als de initiatiefnemer een ecologische onderbouwing kan opstellen waaruit blijkt dat de toename van depositie niet kan leiden tot significante gevolgen, bijvoorbeeld omdat depositie wordt veroorzaakt op habitats waarvan de KDW niet wordt overschreden, is geen passende beoordeling nodig. De handreiking betreffende het opstellen van een ecologische onderbouwing zal in de loop van 2020 gereed zijn. Indien de initiatiefnemer zelf geen ecologische kennis in huis heeft kan hij een ecologische toets laten uitvoeren door een ecologisch adviesbureau.

¹⁷ Verkeer kan worden geacht te zijn opgenomen in het heersend verkeersbeeld op het moment dat het aan- en afrijdende verkeer zich door zijn snelheid en rij- en stopgedrag nog niet dan wel niet meer onderscheidt van het overige verkeer op de betrokken weg bevinden.

¹⁸ Met de inachtneming dat in de berekening het volledige project is meegenomen.

2 De referentiesituatie bepalen

Of sprake is van een toename van depositie en hoe groot die toename is, en of toestemming kan worden verleend met behulp van intern dan wel extern salderen, hangt af van de toegestane depositie in de referentiesituatie. Hoe deze situatie kan worden vastgesteld wordt uiteengezet in paragraaf 2.1. Het hoofdstuk sluit af met het bepalen van de volgende stap (paragraaf 2.2).

2.1 Vaststellen van de referentiesituatie

Wanneer sprake is van de wijziging of uitbreiding van een bestaande activiteit, gelden de volgende referentiesituaties:

- Een vigerende vergunning die verleend is op basis van de Wet natuurbescherming (Wnb).
- Een vigerende vergunning die verleend is op basis van de Natuurbeschermingswet 1998.
- Een vigerende omgevingsvergunning die verleend is op basis van de Wabo met een verklaring van geen bedenkingen (VVGB) op grond van één van de twee hierboven genoemde wetten.
- Een tracébesluit, wegaanpassingsbesluit of kavelbesluit waaraan een passende beoordeling is gekoppeld.
- Een toestemming op de Europese referentiedatum.

Ten aanzien van het laatste punt geldt dat wanneer toestemming op de Europese referentiedatum aan de orde is, de daarbij toegestane depositie in normale gevallen de referentiedepositie is. Van die situatie kan immers in het algemeen worden gezegd, dat die niet leidt tot significantie. In de jurisprudentie is echter bepaald dat als de depositie na de Europese referentiedatum publiekrechtelijk is beperkt, die lagere depositie de uitgangssituatie is (zie tekstbox 1).

Stand still-jurisprudentie

Ingevolge de zgn. stand-still-jurisprudentie kunnen, ondanks het feit dat een project niet ongewijzigd wordt voortgezet sinds de Europese referentiedatum significante gevolgen worden uitgesloten voor zover de opgetreden wijzigingen niet leiden tot andere of grotere negatieve gevolgen voor het Natura 2000-gebied in vergelijking met de situatie waarvoor ten tijde van de relevante referentiedatum toestemming bestond. Dit blijkt bijvoorbeeld uit de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (zie 18 juli 2018, ECLI:NL:RVS:2018:2449, r.o. 6.1). Wanneer significante gevolgen zijn uit te sluiten, geldt geen verplichting om een passende beoordeling te maken.

Gecorrigeerde referentiedepositie

Daarnaast dient, in gevallen waarin een (latere) toestemming voor de activiteit is verleend die minder gevolgen voor Natura 2000-gebieden heeft dan de op de referentiedatum toegestane activiteit, bij de beoordeling van de vraag of de aangevraagde situatie leidt tot een toename van negatieve gevolgen voor Natura 2000-gebieden, deze (latere) toestemming als uitgangspunt te worden genomen. Dat is het geval omdat in die situatie geen sprake meer is van de ongewijzigde voortzetting van het project waarvoor toestemming is verleend voor de Europese referentiedatum (zie daarover ABRS 13 november 2013, ECLI:NL:RVS:2013:1891, r.o.

Tekstbox 1: depositie ten opzichte van de Europese referentiedatum

Bij bijvoorbeeld woningen of kantoren is vaak geen expliciete (milieu)toestemming en/of documentatie van feitelijke emissie aanwezig. Als de betreffende woningen of kantoren voor de referentiedatum zijn gerealiseerd kan worden uitgegaan van kengetallen¹⁹. Dit omdat de situatie ongewijzigd sinds de referentiedatum heeft plaatsgevonden. Voor het bepalen van de verkeersaantrekkende werking kan gebruik worden gemaakt van de kengetallen van het CROW (een kennisplatform dat deze getallen bijhoudt).

Stappenschema voor het bepalen van de referentiesituatie

1. Bereken de beoogde situatie voor uw activiteit. (bij 0,00 is er geen vergunningplicht op het onderdeel stikstof en hoeft u de overige stappen niet te doorlopen)
2. Bekijk in het schema 'bepaal referentiesituatie' of een natuurvergunning voor u de referentie aangeeft. In dat geval maakt u hiermee de verschilberekening.
3. Indien uit het schema in stap 1 blijkt dat u moet toetsen op de Europese referentiedata, volg onderstaande stappen:
 - a) Open de Excel tool "[bepaal referentiesituatie](#)"²⁰.
 - b) Vink op werkblad 1 (Effect op gebieden) in kolom 1 aan op welke gebieden uw project effect heeft.
 - c) Bij het aanvinken verschijnen de bijbehorende referentiedata, op werkblad 2 (Relevante referentiedata) ziet u de voor uw situatie geldende data.
 - d) Bekijk uw geldende milieutoestemmingen inclusief de bijbehorende emissies in vanaf de vroegste datum uit werkblad 2.
 - e) Maak op volgorde van de laagste naar hoogste vergunde emissie verschilberekeningen: referentiesituatie versus de beoogde situatie. Zie ter verduidelijking onderstaand voorbeeld.
 - f) Controleer per verschilberekening welke gebieden op 0,00 (of lager) uitkomen.
 - g) Voor alle gebieden moet de uitkomst 0,00 (of lager) zijn om de vergunning te kunnen verlenen, indien dit niet binnen de referentie past dan kunt u kijken naar opties om [in](#)- of [extern](#) te salderen.

Disclaimer:

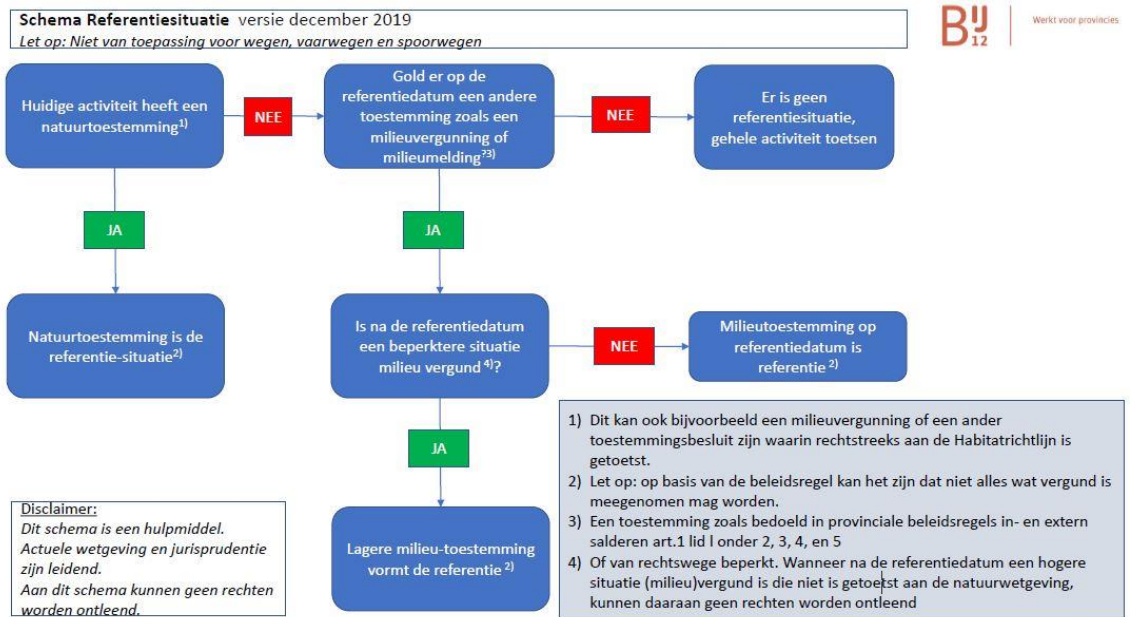
Let op, bij eerdere vergunningen is getoetst op basis van kilo's. Nu wordt getoetst op depositie. Dit betekent dat bij wijziging in activiteit of emissiepunt de depositie bij een lager aantal kilo's toch hoger kan zijn. Een AERIUS berekening helpt u hierbij te toetsen op depositie.

Indien er in uw project zowel sprake is van significante emissies aan NOx en NH₃ dan kunt u er niet vanuit gaan dat de laagste emissie ook automatisch de laagste depositie oplevert. Het exact berekenen in AERIUS is noodzakelijk. De Excel tool en het schema bepalen referentiesituatie zijn hulpmiddelen, er kunnen geen rechten aan worden ontleend. Alleen het bevoegd gezag kan beslissen over uw aanvraag.

¹⁹ Zie hiervoor de instructie gegevensinvoer AERIUS Calculator.

²⁰ <https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2019/12/Bepaal-referentiesituatie.xlsx>

Tekstbox 2: het bepalen van de referentiesituatie

Figuur 1: stappenplan voor het bepalen van de referentiesituatie

Rol initiatiefnemer: aantonen wat de referentiesituatie (i.e. de toegestane hoeveelheid stikstofemissie alsmede de datum waarom deze toestemming rechtsgeldig werd) precies is, onderbouwd met rechtsgeldige documenten. Daarnaast indien van toepassing aangeven of er na de referentiedatum nog een toestemming is verleend.

2.2 Vervolgstap bepalen

Het bepalen van de referentiesituatie- en datum (in paragraaf 2.1) kan twee uitkomsten hebben:

- ➔ Op de locatie waar de activiteit gepland is, is reeds een bepaalde stikstofemissie toegestaan. Deze is onderbouwd met rechtsgeldige documenten. In dat geval kan gekeken worden of er via intern salderen toestemming verleend kan worden (zie hoofdstuk 3).
- ➔ Als er geen sprake is van een reeds bestaande toestemming is er geen referentiesituatie. In dat geval kan intern salderen geen uitkomst bieden en kan worden bekeken of extern salderen uitkomst kan bieden (zie hoofdstuk 4).

3 Intern salderen

Wanneer de beoogde activiteit stikstofdepositie veroorzaakt op dezelfde locatie als een reeds bestaande en toegestane activiteit die stikstofuitstoot veroorzaakt kan er mogelijk intern gesaldeer worden (stap 3). Eerst wordt dit begrip gedefinieerd en afgebakend (paragraaf 3.1). Vervolgens wordt in paragraaf 3.2 een aantal aspecten behandeld dat bij de vergunningaanvraag van belang is. Het hoofdstuk sluit af met het bepalen van de vervolgstap (paragraaf 3.3).

3.1 Definitie en randvoorwaarden

Van intern salderen is sprake als de beoogde activiteit niet leidt tot een toename van stikstofdepositie op relevante voor stikstof gevoelige en (bijna²¹) overbelaste habitats in een Natura 2000-gebied ten opzichte van de huidige activiteit op die locatie. Dit betekent dat de emissie van een reeds bestaande activiteit dusdanig verlaagd moet worden dat de nieuw veroorzaakte depositie daar in zijn geheel – dus op alle betreffende locaties/hectare in alle betreffende Natura-2000 gebieden – tegen weggestreept ("gesaldeer") kan worden.

Als slechts een deel van de nieuw veroorzaakte depositie kan worden weggestreept door intern salderen is er sprake van een resteffect. In dat geval kan de initiatiefnemer bekijken of het mogelijk is om ecologisch te onderbouwen dat dit resteffect geen significant negatief effect veroorzaakt. Als dat niet kan, kan een depositietoename wellicht worden voorkomen door in aanvulling op het intern salderen ook extern te salderen (zie hoofdstuk 3).

Het bevoegd gezag (i.e. Rijk en provincies) heeft besloten om aan de mogelijkheid tot intern salderen enkele randvoorwaarden te verbinden²²:

- Voor intern salderen geldt een vergunningplicht. Er is voor deze voorwaarde gekozen omdat van de beoogde activiteit op zichzelf negatieve effecten niet op voorhand kunnen worden uitgesloten. Daardoor is aanvullende toetsing voordat de activiteit plaatsvindt noodzakelijk, en die is alleen geborgd als er vooraf een vergunningplicht geldt.
- Er mag bij de activiteit van de saldogever geen sprake zijn van een slapende vergunning; dit betekent dat de betreffende activiteit nog in werking moet zijn in overeenstemming met de geldende milieuvergunning (de gebouwen moeten aanwezig zijn en moeten zonder bouwtechnische ingrepen te gebruiken zijn in overeenstemming met de geldende milieuvergunning).
- Bij intern salderen wordt ten aanzien van stikstof uitgegaan van de feitelijk gerealiseerde capaciteit²³. Hierdoor vervalt het recht op het gebruiken van de volledige vergunde activiteit. Zonder deze voorwaarde is er immers een reëel risico op emissietoename via intern salderen. Er is een aantal gevallen waarbij wel gebruik gemaakt mag worden van de volledige vergunde emissieruimte²⁴ (zie tekstbox 3).
- Er moet geborgd zijn dat, indien van toepassing, de bestaande activiteit op het moment dat de nieuwe activiteit van start gaat niet meer uitgevoerd kan

²¹ Zie toelichting bij artikel 1, sub h van de provinciale beleidsregels.

²² Zie de brief aan de Tweede Kamer d.d. 4 december 2019 en provinciale beleidsregels.

²³ I.e. een volledig opgerichte installatie of volledige op- en ingerichte gebouwen (artikel 5 lid 5 van de beleidsregels)

²⁴ Zie artikel 5 lid 10 van de provinciale beleidsregels en de daarbij behorende toelichting.

worden. Dit kan bijvoorbeeld door het wijzigen van voorschriften of door het intrekken van de bestaande vergunning expliciet te koppelen aan het onherroepelijk worden van de nieuwe vergunning.

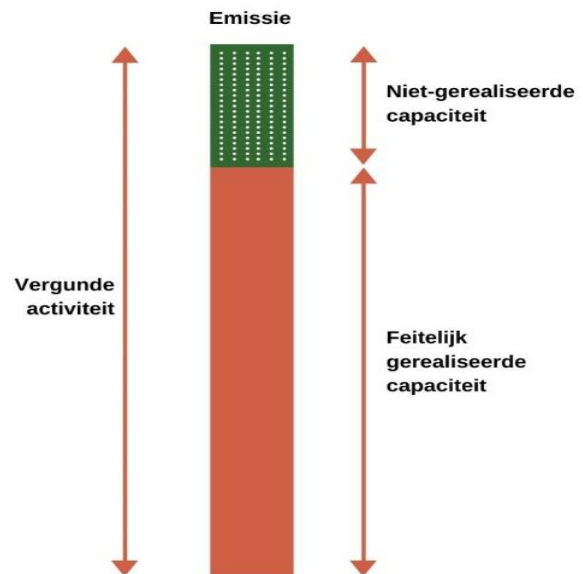
- Er is een aantal gevallen waarbij in tegenstelling tot het bovenstaande wel gebruik gemaakt mag worden van de volledige vergunde emissieruimte²⁵. Dit is mogelijk indien:
 - Op het moment van inwerkingtreding van de beleidsregels het project nog niet volledig is gerealiseerd, maar wel aantoonbaar stappen zijn gezet met het oog op volledige realisatie.
 - Op het moment van inwerkingtreding van de beleidsregels weliswaar nog niet is aangevangen met de realisatie van vergunde capaciteit, maar daarvoor wel al aantoonbaar onomkeerbare significante investeringsverplichtingen zijn aangegaan.
 - Het project noodzakelijk is voor de realisatie van natuurdoelen in een Natura 2000-gebied.
 - De aanvraag ziet op het toepassen van een alternatieve verdergaande stikstofemissie reducerende techniek ter vervanging van de eerder verleende emissiereducerende techniek, die leidt tot een vermindering van de emissie, zonder uitbreiding van de capaciteit zoals opgenomen in de laatst verleende toestemming.
 - Het één of meer van de volgende projecten betreft: energieprojecten van nationaal belang, wegen, vaarwegen, spoorwegen, luchtvaart, woningbouw, duurzame energieopwekking, militaire activiteiten of projecten in het kader van de nationale veiligheid.
- Als peildatum voor de feitelijk gerealiseerde capaciteit geldt het moment van het indienen van de aanvraag. Het is daarbij aan de initiatiefnemer om de gerealiseerde capaciteit aan te tonen. Bij de eerste twee in het vorige punt benoemde uitzonderingen geldt als peildatum de inwerkingtreding van de provinciale beleidsregels (i.e. 13 december 2019).
- In bepaalde gevallen wordt intern salderen mogelijk, ook al is de bestaande bebouwing al gesloopt. Voorwaarde is een rechtstreeks verband tussen de beëindiging van een activiteit (met gesloopte gebouwen) en het voornemen voor een nieuwe activiteit op de betreffende locatie.

²⁵ Zie artikel 5 lid 8 van de provinciale beleidsregels

Vergunde activiteit en gerealiseerde capaciteit

Uitgangspunt is dat uitsluitend gesaldeer mag worden met feitelijk gerealiseerde capaciteit. Dit betreft de capaciteit van volledig opgerichte installaties en gebouwen, of gerealiseerde infrastructuur en overige voorzieningen die noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van de activiteit. Niet gerealiseerde capaciteit – ruimte die wel vergund is maar waar geen fysiek gerealiseerde voorzieningen tegenover staan – mag niet betrokken worden.

Een voorbeeld: een melkveehouder heeft een vergunning voor 200 koeien, maar de stalcapaciteit beperkt zich tot 150 koeien. In dat geval wordt bij salderen uitgegaan van 150 koeien.

Van dit uitgangspunt kan worden afgeweken indien:

- Op het moment van inwerkingtreding van de beleidsregels het project nog niet volledig is gerealiseerd, maar wel aantoonbaar stappen zijn gezet met het oog op volledige realisatie.
Voorbeeld: de fundering van een nieuwe stal bedoeld om de vergunde activiteit volledig te benutten is reeds gerealiseerd.
- Op het moment van inwerkingtreding van de beleidsregels weliswaar nog niet is aangevangen met de realisatie van vergunde capaciteit, maar daarvoor wel al aantoonbaar onomkeerbare significante investeringsverplichtingen zijn aangegaan, zoals de aankoop van grond of dier- en fosfaatrechten.
- Het project noodzakelijk is voor de realisatie van natuurdoelen in een Natura 2000-gebied (bijvoorbeeld een bedrijfsverplaatsing ten behoeve van natuurontwikkeling die in een beheerplan is opgenomen).
- De aanvraag ziet op het toepassen van een alternatieve verdergaande stikstofemissie reducerende techniek ter vervanging van de eerder verleende emissiereducerende techniek, die leidt tot een vermindering van de emissie, zonder uitbreiding van de capaciteit zoals opgenomen in de laatst verleende toestemming. Dit om te voorkomen dat het toepassen van innovatieve technieken wordt beperkt. Bijvoorbeeld wanneer een nieuwe innovatie beschikbaar komt die beter geschikt is voor een bepaalde situatie of kosteneffectiever is
- Het één of meer van de volgende projecten betreft: energieprojecten van nationaal belang, wegen, vaarwegen, spoorwegen, luchtvaart, woningbouw, duurzame energie-opwekking, militaire activiteiten of projecten in het kader van de nationale veiligheid. Dit omdat het belang van deze projecten dusdanig groot wordt geacht dat dat opweegt tegen het belang van het voorkomen van depositiestijging door opvulling van de niet-gerealiseerde capaciteit.

Tekstbox 3: opbouw van de vergunde activiteit en uitzonderingsbepalingen

3.2 Aandachtspunten bij het indienen van een aanvraag

Bij het indienen van een aanvraag voor intern salderen dient de initiatiefnemer een formulier in te vullen. Op basis hiervan toetst het bevoegd gezag de aanvraag. Bij het invullen van het formulier zijn een aantal aspecten van belang: of de beoogde activiteit daadwerkelijk als één project gezien kan worden, hoe de feitelijke capaciteit aangetoond kan worden, hoe de benodigde depositieberekening eruit dient te zien, hoe je omgaat met het Besluit emissiearme huisvesting en hoe eventuele depositie in het buitenland meegenomen moet worden.

3.2.1 Procedurele toetsing

Het toetsen van de aanvraag tot een natuurvergunning begint met een procedurele check van het aanvraagformulier²⁶. Alvorens over te gaan tot een inhoudelijke beoordeling zal de vergunningverlener dit formulier na te lopen op de volgende drie aspecten:

1. Is het formulier in zijn geheel ingevuld?
2. Zijn de benodigde bijlagen aan de aanvraag toegevoegd? Het gaat om:
 - Het handtekeningenformulier en een omschrijving van de voorgenomen activiteiten.
 - Indien van toepassing een afschrift van de rechtsgeldige toestemming voor stikstofemissie op de betreffende locatie inclusief technische tekening
 - Een overzicht van de planlocatie
 - Technische tekeningen waaruit de emissiekenmerken volgen
 - Stikstofberekeningen
 - Een ondertekende machtiging (alleen van toepassing als de indiener van de aanvraag niet dezelfde persoon is als de initiatiefnemer)
3. Neemt de aanvrager deel aan de Subsidieregeling sanering varkenshouderijen dan kan maximaal de N-depositie behorende bij 15% van de NH₃-emissies uit de betrokken dierenverblijven gebruikt worden om intern te salderen.
4. Mag de aanvrager op grond van het ingevulde formulier een beroep doen op de mogelijkheid tot intern salderen? Dit is het geval als:
 - De aanvrager heeft aangegeven dat de beoogde activiteit niet kwalificeert als passende maatregel ter verbetering van de natuurkwaliteit van een Natura 2000-gebied²⁷. Dit is bijvoorbeeld het geval als de betreffende activiteit al is opgekocht of er afspraken zijn gemaakt over inperking van de activiteit ter realisatie van Natura 2000-doelen.

Indien de vergunningverlener tot de conclusie komt dat het formulier niet volledig is ingevuld of dat er relevante bijlagen ontbreken dan zal de aanvrager worden verzocht de ontbrekende gegevens aan te leveren.

Let op: Als blijkt dat de aanvrager geen beroep kan doen op de mogelijkheid tot intern salderen dan zal de aanvraag worden afgewezen.

3.2.2 Is er sprake van één project?

Om intern te kunnen salderen moet de beoogde activiteit afgebakend worden: wat is de precieze locatie, en kan het initiatief als één project gezien worden? Dat laatste

²⁶ De provincies hanteren een vergelijkbaar formulier waarmee een initiatiefnemer een natuurvergunning kan aanvragen (voor een voorbeeld zie bijlage 2).

²⁷ Op basis van artikel 6 lid 2 van de Habitatrictlijn

kan als verschillende activiteiten zodanig onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn dat deze als één project kunnen worden aangemerkt.

In de jurisprudentie zijn diverse aanwijzingen te vinden wanneer sprake is van één project (interne saldering mogelijk) of wanneer juist sprake is van verschillende projecten (interne saldering enkel mogelijk per project). Er is sprake van één project, en dus van een onlosmakelijke samenhang tussen verschillende onderdelen van één project, wanneer het ene onderdeel van de activiteiten noodzakelijk is voor het andere onderdeel van de activiteiten²⁸.

Enkele voorbeelden:

- Een initiatiefnemer heeft één stal en wil op de bedrijfslocatie uitbreiden naar twee stallen.
- Een bestaande industriële installatie wordt vervangen door één (of meerdere) nieuwe (schonere) installatie(s).
- Er wordt een oude woonwijk gesloopt om op dezelfde plek een nieuwe, energiezuinige woonwijk te bouwen.
- Het winnen van zand op voormalige landbouwgrond.
- Het slopen van een verouderd industrieterrein en op hetzelfde perceel het bouwen en in gebruik nemen van een staalfabriek.
- Het bouwen van een windmolen op de locatie van een veehouderij.
- Een weg realiseren op de plek waar een aantal veehouderijen liggen.

Uit jurisprudentie volgt verder dat een enkele organisatorische samenhang van activiteiten niet voldoende is om te kunnen spreken van één project²⁹. Bij de beantwoording van de vraag of sprake is van verschillende projecten worden in ieder geval de volgende omstandigheden betrokken:

- of de locaties onafhankelijk van elkaar in werking kunnen zijn;
- of er alternatieven bestaan voor de beoogde bedrijfsvoering;
- of er sprake is van enige afstand tussen de locaties.

In één uitspraak werd geoordeeld dat een combinatie van deze drie omstandigheden leidde tot het oordeel dat sprake is van verschillende projecten³⁰. In een andere uitspraak was alleen omstandigheid twee (alternatieven voor de bedrijfsvoering) voldoende om aan te nemen dat sprake is van verschillende projecten³¹.

Het is eveneens mogelijk om in een Wnb-aanvraag meerdere niet onlosmakelijk met elkaar samenhangende projecten of andere handelingen samen te voegen. De effecten van deze verschillende projecten en andere handelingen mogen dan echter niet met elkaar verrekend worden onder de noemer van intern salderen³². Indien er wél verrekening plaatsvindt, dan is er sprake van externe saldering (zie hoofdstuk 3).

Rol initiatiefnemer: bepalen of sprake is van één project.

²⁸ Een voorbeeld waarin die noodzaak niet werd aangenomen: ABRvS 24 augustus 2011, ECLI:NL:RVS:2011:BR5684, r.o. 2.2.3. In diezelfde uitspraak ook voorbeeld waarin die noodzaak wel werd aangenomen: r.o. 2.2.4.

²⁹ ABRvS 20 juli 2016, ECLI:NL:RVS:2016:2017, r.o. 4.5 en ABRS 8 november 2017, ECLI:NL:RVS:2017:3002, r.o. 6.4.

³⁰ ABRvS 20 juli 2016, ECLI:NL:RVS:2016:2017, r.o. 4.5

³¹ ABRvS 8 november 2017, ECLI:NL:RVS:2017:3002, r.o. 6.4.

³² Zie bijvoorbeeld 20 juli 2016, ECLI:NL:RVS:2016:2017, r.o. 4.5 en ABRvS 8 november 2017, ECLI:NL:RVS:2017:3002, r.o. 6.2.

3.2.3 *Uitvoeren van de depositieberekening*

Ten tweede dienen er correcte stikstofdepositieberekeningen aan de aanvraag toegevoegd te worden, gemaakt met AERIUS Calculator. Bij stap 1 is reeds een berekening gemaakt van de depositie die de te ontplooiën activiteit veroorzaakt (zie paragraaf 1.2). Bij intern salderen dient tevens een berekening gemaakt te worden voor de reeds bestaande activiteit, i.e. een reeds bestaand project dat gewijzigd gaat worden. Hierbij is het van belang de correcte referentiesituatie te gebruiken (zoals bepaald in paragraaf 2.1).

Zoals is aangegeven dient er bij deze berekening uitgegaan te worden van de feitelijk gerealiseerde capaciteit. Dit betreft de capaciteit van volledig opgerichte installaties en gebouwen, of gerealiseerde infrastructuur en overige voorzieningen die noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van de activiteit. Niet gerealiseerde capaciteit – ruimte die wel vergund is maar waar geen fysiek gerealiseerde voorzieningen tegenover staan – mag niet betrokken worden (zie verder paragraaf 3.1).

Vervolgens moet er een verschilberekening wordt gemaakt tussen de bestaande en de beoogde situatie. Op deze manier wordt de stikstofdepositie van het beoogde gehele project als uitgangspunt genomen (dus niet alleen van de wijzigingen). Dit is van belang omdat ook de eventueel te verlenen vergunning het hele project beslaat, en niet alleen de wijzigingen. Indien er sprake is van zowel een aanlegfase als een gebruiksfase dient voor beide fases een berekening gemaakt te worden.

Rol initiatiefnemer: een depositieberekening maken van de bestaande activiteit en een verschilberekening maken waarbij de bestaande en de beoogde activiteit betrokken worden. Ook in dit geval is het advies om met het bevoegd gezag vooroverleg te voeren.

3.2.4 *Bewijsmateriaal voor de feitelijk gerealiseerde capaciteit*

Bij de aanvraag dient te worden aangetoond dat de feitelijk gerealiseerde capaciteit die als uitgangspunt is genomen voor het intern salderen ook daadwerkelijk aanwezig is. Dit moet blijken uit de bijlagen die aan het aanvraagformulier zijn toegevoegd. Het gaat daarbij om informatie over:

- Volledig opgerichte installaties en/of gebouwen
- Gerealiseerde infrastructuur
- Overige voorzieningen die nodig zijn voor het uitvoeren van een activiteit (zoals terreinen die zijn ingericht voor op- of overslag)

De fysieke aanwezigheid van dergelijke objecten kan bijvoorbeeld worden aangetoond met:

- (Lucht)foto's van de installaties, gebouwen, infrastructuur en/of overige voorzieningen die onderdeel uitmaken van de fysiek gerealiseerde capaciteit
- Facturen van bouwwerkzaamheden die verricht zijn om de betreffende installaties, gebouwen, infrastructuur en/of overige voorzieningen tot stand te brengen.

Let op: de activiteit die bij intern salderen centraal staat beperkt zich niet tot uitsluitend de werking van de installaties en/of de activiteit binnenin de opgerichte gebouwen; het gaat ook om handelingen die nodig zijn om de activiteit in kwestie uit te voeren, zoals verkeersbewegingen. Naast het meenemen van de eventueel gerealiseerde infrastructuur dient daarom tevens worden aangetoond om welke

handelingen het gaat, en in welke frequentie die voorkomen (wat betreft verkeersbewegingen kan bijvoorbeeld een verkeersmodel en een verkeers- of luchtkwaliteitsonderzoek als bewijsmateriaal dienen).

Rol initiatiefnemer: bewijsmateriaal feitelijk gerealiseerde capaciteit aanleveren.

3.2.5 *Toetsen aan het Besluit emissiearme huisvesting*

Het bevoegd gezag zal een aanvraag voor intern salderen die gerelateerd is aan huisvesting van vee toetsen aan het Besluit emissiearme huisvesting (Beh) (zie tekstbox 4). Om er zeker van te zijn dat de aanvraag deze toets doorstaat dient de initiatiefnemer hier zelf rekening mee te houden bij de invoer van de emissie in AE-RIUS Calculator.

Het **Besluit emissiearme huisvesting** geeft maximale emissiewaarden voor ammoniak en fijnstof.

Het Besluit emissiearme huisvesting bepaalt dat dierenverblijven emissiearm moeten zijn, als er emissiearme huisvestingssystemen beschikbaar zijn. Het besluit bevat maximale emissiewaarden: alleen huisvestingssystemen met een emissiefactor die lager is dan of gelijk is aan de maximale emissiewaarde, zijn toegestaan. De maximale emissiewaarden (ammoniak/fijnstof) gelden voor melkvee, vleeskalveren, varkens, kippen, vleeskalkoenen en vleeseenden.

Het Besluit emissiearme huisvesting geldt voor:

- Type B-bedrijven (die volledig onder het Activiteitenbesluit milieubeheer vallen)
- Type C-bedrijven (die daarnaast een omgevingsvergunning milieu hebben).

Het is direct werkend: de regels gelden voor de veehouderijen automatisch (van rechtswege) naast de voorschriften van het Activiteitenbesluit of de omgevingsvergunning milieu. Veehouders moeten zich dus aan het Besluit emissiearme huisvesting houden zonder dat het bevoegd gezag dit apart nog hoeft te bepalen.

Tekstbox 4: het Besluit emissiearme huisvesting³³

De provincies hebben besloten dat bij het berekenen van de stikstofemissie voor de referentiesituatie die gebruikt wordt voor intern salderen de normen zoals vastgelegd in het Beh een plafond vormen³⁴. Deze koppeling is bedoeld om te voorkomen dat emissieruimte van een illegale situatie (het houden van dieren in een huisvestingssysteem dat niet is toegestaan conform het Beh) in te zetten is bij salderen. Bij een omgevingsvergunning conform de Wabo is er reeds getoetst aan het Beh. Deze toetsing ontbrak echter bij een natuurvergunning onder de Nb-wet (de voorganger van de huidige Wnb). Hierdoor was het mogelijk om in de Nb-wetvergunning traditionele huisvestingssystemen vergund te krijgen, terwijl dat in de Wabo-vergunning niet vergund kon worden dan wel dat bij een melding Activiteitenbesluit milieubeheer het huisvestingssysteem niet toegepast kon worden.

Doordat de koppeling met het Beh ontbrak, was het in het verleden mogelijk om in de natuurvergunning extra NH₃ ruimte te creëren. Hoewel het in de praktijk niet mogelijk was om deze gecreëerde ammoniakruimte daadwerkelijk te benutten (dit werd

³³ Bron: <https://www.infomil.nl/onderwerpen/landbouw/ammoniak/nieuw-besluit/>

³⁴ Zie artikel 5 lid 7 van de provinciale beleidsregels

immers tegengehouden door de omgevingsvergunning conform de Wabo), kan er op papier sprake zijn van een illegale situatie. Om te voorkomen dat deze situatie het uitgangspunt kan worden voor intern salderen is in de provinciale beleidsregels aangegeven dat de normering van het Beh geldt als emissieplafond bij het bepalen van de emissie op de referentiedatum.

De toetsing gebeurt door de referentiesituatie (zie paragraaf 2.1) te vergelijken met de normen uit het Beh. Hierbij moet in acht worden genomen dat bij stalsystemen met een lagere ammoniakemissiefactor dan de maximale emissiewaarde uit het Beh, deze lagere factor gehanteerd moet worden bij het berekenen van de stikstofemissie. Voor de emissiepunten en emissiehoogte worden de waarden uit de vergunning gehanteerd tenzij uit de aangeleverde gegevens anders blijkt.

Verder geldt dat het moment van oprichten van een dierenverblijf bepalend is voor het bepalen van de maximale emissiewaarde, niet het moment van oprichten van een huisvestingssysteem. Dit is van belang omdat het huisvestingssysteem kan zijn aangepast zonder dat er een nieuw dierenverblijf is gebouwd; een voorbeeld is het plaatsen van een luchtwasser op een bestaande stal.

In de tabel in bijlage I van het Beh wordt met het oog op de maximaal toegestane emissiewaarde onderscheid gemaakt in drie verschillende categorieën, die verband houden met de oprichtingsdatum van het dierenverblijf:

- Voor dierenverblijven opgericht tot 1 juli 2015 (kolom A)
- Voor dierenverblijven die opgericht zijn op of na 1 juli 2015 en voor januari 2018 (bij melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar) danwel 1 januari 2020 (bij overige diercategorieën) (kolom B)
- Voor dierenverblijven die opgericht zijn op of na 1 januari 2018 (bij melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar) danwel op of na 1 januari 2020 (bij overige diercategorieën) (kolom C).

In de berekening die is toegevoegd bij de aanvraag dient de ingevoerde emissie op basis van het bovenstaande gecontroleerd te worden (voor voorbeelden zie tekstbox 5 hieronder).

Let op: bij het bepalen van de referentiesituatie moet worden uitgegaan van ten hoogste de emissie die is toegestaan op grond van het Beh. In de Wabo-vergunning kan de totale stikstofemissie echter lager zijn dan de maximale emissiewaarde uit het Beh. In dat geval moet de maximale emissiewaarde zoals toegestaan op grond van de Wabo-vergunning als uitgangspunt worden genomen.

Voorbeeld 1 toetsing aan het Beh

Veehouder X heeft twee vleeskuikenstallen gebouwd in 2012. De stallen zijn vergund (Nbw) met overige huisvestingssysteem voor 10.000 vleeskuikens per stal. Emissiefactor overige huisvesting: 0,068 kg NH₃. Totale emissie bedraagt: 20.000 dieren X 0,068 = 1.360 kg NH₃.

De maximale emissiewaarde Beh: 0,045 kg NH₃ (Kolom A)

De totale emissie van de stallen betreft dan: 20.000 dieren X 0,045 = 900 kg NH₃.

Bij het bepalen van de referentiesituatie mag maximaal 900 kg NH₃ emitteren vanuit de inrichting.

Per stal moet met 10.000 dieren worden gerekend. Het staat echter vrij hoe de kilo's ammoniak over de twee stallen te verdelen. Er kan voor worden gekozen om één stal traditioneel te laten. Uit deze stal emitteert in dat geval 10.000 X 0,068 kg = 680 kg NH₃. Hieruit volgt automatisch dat de andere stal maximaal (900 - 680 =) 220 kg NH₃ mag emitteren. Er kan dan worden uitgegaan van het stalsysteem, mixluchtventilatie met een emissie van 0,021 kg per dierplaats.

Voorbeeld 2 toetsing aan het Beh

Veehouder X heeft twee stallen. Stal 1, gebouwd vóór 1 juli 2015, heeft een traditioneel huisvestingssysteem. Er zitten 1000 vleesvarkens in, met Rav factor 3,5 kg NH₃. Op stal 2, ook gebouwd vóór 1 juli 2015, is in 2014 een luchtwasser geplaatst. Hiermee is een emissiearm huisvestingssysteem geplaatst. Er zitten 1652 vleesvarkens in met Rav factor 0,45 kg NH₃.

Dit bedrijf voldoet op basis van intern salderen aan het Beh: toegestaan is 2652 x 1,6 kg NH₃ (het aantal varkens x de maximale emissiewaarde per dierplaats), i.e. 4243 kg NH₃. Het bedrijf heeft in stal 1 een emissie van 3500 kg NH₃, en in stal 2 een emissie van 743 kg NH₃.

Nu wil veehouder X een nieuwe stal (stal 3) bouwen met hetzelfde emissiearme huisvestingssysteem als in stal 2 (met een Rav factor van 0,45 kg NH₃). Om deze uitbreiding mogelijk te maken wordt stal 1 gesloopt. De ammoniakemissie van stal 1 (3500 kg NH₃) wordt middels intern salderen gebruikt om stal 3 te realiseren. Dit betekent dat in stal 3 maximaal 7777 (3500/0,45 kg NH₃) dierplaatsen kunnen worden gerealiseerd; de beschikbare emissieruimte gedeeld door de Rav factor geeft het maximale aantal dierplaatsen weer.

Tekstbox 5: twee voorbeelden van toetsing aan het Beh

Rol initiatienemer: Nagaan of de emissie die is gebruikt in de berekeningen voor de referentiesituatie voldoet aan het Beh.

3.2.6 Stikstofdepositie op buitenlandse Natura 2000-gebieden

Mocht er kans zijn op een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden in het buitenland dan is het van belang dat hier in de aanvraag naar wordt gekeken³⁵. Daarbij gelden de in het betreffende land van kracht zijnde toetsingskaders. Indien de toename van de stikstofdepositie in Duitsland en Vlaanderen hoger is dan de daar gehanteerde grenswaarde dan dient het Nederlandse bevoegd gezag in overleg met het bevoegd gezag aldaar te bepalen of en onder welke voorwaarden toestemming kan worden verleend. De aanvraag zal dan in ieder geval een aanvullende passende beoordeling moeten omvatten.

³⁵ De berekening in AERIUS Calculator zal tevens de stikstofdepositie tonen op de Natura 2000-gebieden die in het buitenland zijn gelegen.

Bij een toename van stikstofdepositie op een Duits Natura 2000-gebied als gevolg van een activiteit³⁶ zijn drie scenario's te onderscheiden:

- De depositietoename overschrijdt nergens 7,14 mol/ha/ja: er hoeft geen toestemming te worden gevraagd aan het Duitse bevoegd gezag;
- De depositietoename overschrijdt 7,14 mol/ha/ja maar is nergens groter dan 3% van de KDW van de betreffende, al overschreden, habitats: het betreffende Duitse bevoegd gezag moet worden verzocht om een beoordeling in cumulatie met andere activiteiten. Bij een positieve beoordeling kan de Wnb-vergunning worden verleend;
- De depositietoename overschrijdt de 3% van de KDW van de betreffende, al overschreden, habitats: er dient overleg plaats te vinden met het Duitse bevoegd gezag. Op basis van een door de initiatiefnemer opgestelde passende beoordeling wordt in gezamenlijkheid besloten over de mogelijkheid van vergunningverlening, al dan niet voorzien van voorwaarden.

Bij een toename van stikstofdepositie op een Vlaams Natura 2000-gebied als gevolg van een activiteit³⁷ zijn twee scenario's te onderscheiden:

- De depositietoename overschrijdt nergens de 5% van de KDW van een voor stikstof gevoelig habitat: er hoeft geen toestemming te worden gevraagd aan het Vlaamse bevoegd gezag;
- De depositietoename overschrijdt de 5% van de KDW van een voor stikstof gevoelig habitat: er dient overleg plaats te vinden met het Vlaamse bevoegd gezag. Op basis van een door de initiatiefnemer opgestelde passende beoordeling wordt in gezamenlijkheid besloten over de mogelijkheid van vergunningverlening, al dan niet voorzien van voorwaarden.

Vlaanderen werkt in het kader van de passende beoordeling met wegwijzers die ingaan op de vraag of een bepaalde milieudruk al dan niet te beschouwen is als een significant effect³⁸. In Wallonië wordt niet gewerkt met drempelwaarden of grenswaarden. Voor een vergunningaanvraag moet een initiatiefnemer een adviesbureau een onderzoek laten doen of een project een significante impact heeft op een Natura 2000-gebied.

3.3 Vervolgstep bepalen

Als de bovengenoemde stappen zijn doorlopen, zijn er twee conclusies mogelijk:

- ➔ Intern salderen leidt niet tot extra stikstofdepositie op relevante hexagonen.

Er kan een vergunningaanvraag worden ingediend op basis van intern salderen. Toestemming kan worden verleend als aan de voorwaarden is voldaan.

- ➔ Via intern salderen kan niet worden uitgesloten dat het nieuwe initiatief leidt tot extra stikstofdepositie op relevante hexagonen.

³⁶ Er wordt hierbij geen onderscheid gemaakt of de activiteit een project of een andere handeling betreft.

³⁷ Er wordt hierbij geen onderscheid gemaakt of de activiteit een project of een andere handeling betreft.

³⁸ Deze wegwijzers zijn te vinden op <https://www.natura2000.vlaanderen.be/passendebeoordeling>.

In dat geval kan de vergunningaanvraag niet als zodanig worden ingediend. De initiatiefnemer kan:

- a) Het initiatief aanpassen (terug naar stap 1)
- b) Bekijken of het mogelijk is om een ecologische onderbouwing te leveren voor de resterende depositie (zie paragraaf 1.3)
- c) Bekijken of extern salderen mogelijk is (zie hoofdstuk 4).

4 Extern salderen

Wanneer op de locatie van een geplande activiteit nog geen toestemming verleend is om stikstofemissie te veroorzaken, of wanneer de te verwachten emissie niet (volledig) weggestreept kan worden via intern salderen geval kan worden gekeken of de activiteit doorgang kan vinden door het toepassen van extern salderen als mitigerende maatregel³⁹.

4.1 Definitie en randvoorwaarden

Van extern salderen is sprake als de toestemming voor stikstofemissie van één of meer bestaande activiteiten op locatie A geheel of gedeeltelijk ingetrokken wordt ten behoeve van de verlening van een nieuwe toestemming voor een nieuw of gewijzigd project op locatie B. De bestaande stikstof emitterende activiteit op locatie A is de 'saldogevende activiteit', de nog te ontplooiën activiteit op locatie B is de 'saldo-ontvangende activiteit'.

Deze handreiking behandelt alleen extern salderen op individueel niveau⁴⁰. Hiervoor geldt een aantal randvoorwaarden:

- Voor extern salderen moet door het bevoegd gezag toestemming worden verleend door middel van een vergunning; dit is noodzakelijk omdat er een activiteit wordt ontplooid waarvan niet kan worden uitgesloten dat er een significant negatief effect ontstaat op een nabijgelegen stikstofgevoelig Natura 2000 gebied.
- Extern salderen moet op grond van vaste jurisprudentie als mitigatie worden opgenomen in een passende beoordeling.
- Bij extern salderen wordt net als bij intern salderen uitgegaan van de feitelijk gerealiseerde capaciteit (zie ook paragraaf 3.1 en tekstbox 3) voor zowel de saldogever als de saldo-ontvanger (ingeval er sprake is van een gewijzigde activiteit). In aanvulling daarop heeft het bevoegd gezag besloten dat 70% van de stikstofemissie van de feitelijk gerealiseerde capaciteit van de saldogever gebruikt mag worden ten bate van de saldo-ontvangende activiteit. De overige 30% wordt gebruikt om een depositiedaling tot stand te brengen. Op deze manier kan als gevolg van extern salderen extra depositiedaling ontstaan⁴¹.
- De feitelijk gerealiseerde capaciteit op basis waarvan de saldering plaatsvindt moet worden aangetoond (zie paragraaf 4.2.4). Bovendien moet worden geborgd dat de saldogevende activiteit na de saldering niet meer kan plaatsvinden (zie paragraaf 4.2.5).
- Als peildatum voor de feitelijk gerealiseerde capaciteit geldt het moment van het indienen van de aanvraag. Het is daarbij aan de initiatiefnemer om de gerealiseerde capaciteit aan te tonen.
- Aanvragen voor individuele externe saldering kunnen geen gebruik maken van de bronmaatregelen die zijn opgenomen in het stikstofregistratiesysteem.

³⁹ Andere mitigerende maatregelen – i.e. maatregelen die mogelijk schadelijke effecten van de emissie in kwestie verminderen of tenietdoen – zijn ook mogelijk, maar bij stikstofeffecten is extern salderen de meest voor de hand liggende stap.

⁴⁰ Via het stikstofregistratiesysteem (SSRS) bestaat de mogelijkheid om collectief te salderen door gebruik te maken van bronmaatregelen. Meer informatie over het SSRS is hier te vinden: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/stikstof-en-natura2000/vergunningen-en-toestemmingsbesluiten/woningbouw-stikstofregistratiesysteem/>

⁴¹ Zie artikel 6 lid 10 van de provinciale beleidsregels

- Er moet voldaan worden aan de eisen die volgen uit jurisprudentie over salderen⁴²:
 - Er moet directe samenhang bestaan tussen de intrekking van de milieuvergunning en verlening van de natuurvergunning.
 - De vergunning kan pas in werking treden als het daarvoor benodigde intrekkingbesluit onherroepelijk is.
 - Een milieuvergunning die is ingetrokken vóór de Europese referentiedatum kan niet voor externe saldering worden gebruikt.
 - Salderen kan alleen met deposities die al waren vergund op de referentiedatum en nog aanwezig waren of konden zijn op het moment van intrekking.
 - Er moet overal (op alle hexagonen) sprake zijn van een gelijkblijvende depositie of een afname.
- Het is niet toegestaan om extern te salderen met bedrijven die:
 - Op 1 januari 2020 stoppen op basis van de Stoppersregeling Actieplan Ammoniak (landelijk gedoogbeleid bij het Besluit emissiearme huisvesting).
 - Deelnemen aan de Subsidieregeling sanering varkenshouderijen danwel een daarmee vergelijkbare saneringsregeling.Dit komt omdat met deze bedrijven specifieke afspraken zijn of worden gemaakt of doordat de emissie van deze bedrijven reeds voor andere doelen wordt ingezet.
- Extra voorwaarde voor extern salderen is dat het stikstofdepositiesaldo van een stoppend agrarisch bedrijf niet dubbel mag worden benut. Dubbele inzet van stikstofdepositie is uitgesloten als extern gesaldeerd wordt met een bedrijf dat:
 - op 1 juli 2015 geen stikstofdepositie meer veroorzaakte of
 - op 1 juli 2018 nog stikstofdepositie veroorzaakte of
 - binnen één kilometer afstand van een Natura 2000-gebied staat.Dubbele inzet van stikstofdepositie is niet uitgesloten als extern gesaldeerd wordt met een bedrijf dat feitelijk is beëindigd in de periode 1 juli 2015 – 1 juli 2018.⁴³

4.2 Aandachtspunten bij het indienen van een aanvraag

Indien een initiatiefnemer voornemens is om extern te salderen dient voor het doen van een aanvraag een melding te worden gedaan bij het bevoegd gezag. Voor het doen van deze melding is een standaard formulier opgenomen in de bijlage van deze handreiking.

Bij het indienen van de uiteindelijke aanvraag voor extern salderen dient de initiatiefnemer een formulier in te vullen. Op basis hiervan toetst het bevoegd gezag de aanvraag. Bij het invullen van het formulier zijn een aantal aspecten van belang: het vaststellen van de benodigde emissie en de referentiesituatie van de saldogever, of de beoogde activiteit daadwerkelijk als één project gezien kan worden, hoe de feitelijke capaciteit aangetoond kan worden, hoe de benodigde depositieberekening eruit dient te zien, hoe je omgaat met het Besluit emissiearme huisvesting en hoe eventuele depositie in het buitenland meegenomen moet worden.

⁴² Zie voor nadere uitwerking de toelichting op de beleidsregels

⁴³ ABRvS 29-05-2019, ECLI:NL:RVS:2019:1603

Let op: Een aantal provincies werken met een zone rondom Natura 2000 gebieden waarin extern salderen niet mogelijk is. De aanvrager dient van tevoren na te gaan of dit in de betreffende provincie het geval is.

4.2.1 *Procedurele toetsing*

Het toetsen van de aanvraag tot een natuurvergunning begint met een procedurele check van het aanvraagformulier⁴⁵. Alvorens over te gaan tot een inhoudelijke beoordeling zal de vergunningverlener dit formulier na te lopen op de volgende drie aspecten:

1. Is het formulier in zijn geheel ingevuld?
2. Zijn de benodigde bijlagen aan de aanvraag toegevoegd? Het gaat om:
 - Het handtekeningenformulier en een omschrijving van de voorgenomen activiteiten.
 - Indien van toepassing een afschrift van de rechtsgeldige toestemming voor stikstofemissie op de betreffende locatie inclusief technische tekening.
 - Een overzicht van de planlocatie
 - Technische tekeningen waaruit de emissiekenmerken volgen
 - Stikstofberekeningen
 - Een ondertekende machtiging (alleen van toepassing als de indiener van de aanvraag niet dezelfde persoon is als de initiatiefnemer)
3. Mag de aanvrager op grond van het ingevulde formulier een beroep doen op de mogelijkheid tot extern salderen? Dit is het geval als:
 - De aanvrager heeft aangegeven niet deel te nemen aan de subsidieregeling sanering varkenshouderijen (danwel vergelijkbare saneringsregelingen) of de Stoppersregeling Actieplan Ammoniak.
 - De aanvrager heeft aangegeven dat de beoogde activiteit niet kwalificeert als passende maatregel ter verbetering van de natuurkwaliteit van een Natura 2000-gebied⁴⁶. Dit is bijvoorbeeld het geval als de betreffende activiteit al is opgekocht of er afspraken zijn gemaakt over inperking van de activiteit ter realisatie van Natura 2000-doelen.

Indien de vergunningverlener tot de conclusie komt dat het formulier niet volledig is ingevuld of dat er relevante bijlagen ontbreken dan zal de aanvrager worden verzocht de ontbrekende gegevens aan te leveren.

Let op: Als blijkt dat de aanvrager geen beroep kan doen op de mogelijkheid tot extern salderen, bijvoorbeeld omdat hij heeft aangevinkt deel te nemen aan de subsidieregeling sanering varkenshouderijen, dan zal de aanvraag worden afgewezen.

4.2.2 *Vaststellen van de referentiesituatie van de saldogever*

Om te bepalen of via extern salderen toestemming verleend kan worden moet worden aangetoond of er voor de saldogevende activiteit toestemming is verleend voor stikstofemissie en zo ja, hoeveel emissie er dan is toegestaan (de referentiesituatie). Ook dient helder te zijn vanaf welke datum deze referentiesituatie geldt. In paragraaf 2.1 is aangegeven hoe dit bepaald kan worden.

Let op: ook voor de saldo-ontvanger kan het relevant zijn dit te bepalen indien de activiteiten worden gewijzigd. Hierbij dient dan tevens uit te worden gegaan van de feitelijk gerealiseerde capaciteit.

⁴⁵ De provincies hanteren een vergelijkbaar formulier waarmee een initiatiefnemer een natuurvergunning kan aanvragen (voor een voorbeeld zie bijlage 2).

⁴⁶ Op basis van artikel 6 lid 2 van de Habitatrictlijn

4.2.3 *Uitvoeren van de depositieberekening*

Ten tweede dienen er correcte stikstofdepositieberekeningen aan de aanvraag toegevoegd te worden, gemaakt met AERIUS Calculator. Bij stap 1 is reeds een berekening gemaakt van de depositie die de te ontplooiën activiteit veroorzaakt (zie paragraaf 1.2). In aanvulling hierop dient bij extern salderen een verschilberekening gemaakt te worden tussen deze referentiesituatie en die van de saldo-ontvanger enerzijds en de beoogde situatie (die alleen betrekking heeft op de saldo-ontvanger) anderzijds. Hierbij is het van belang de correcte referentiesituatie te gebruiken (zoals bepaald in paragraaf 2.1).

Zoals is aangegeven dient er bij deze berekening uitgegaan te worden van de feitelijk gerealiseerde capaciteit. Dit betreft de capaciteit van volledig opgerichte installaties en gebouwen, of gerealiseerde infrastructuur en overige voorzieningen die noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van de activiteit. Niet gerealiseerde capaciteit – ruimte die wel vergund is maar waar geen fysiek gerealiseerde voorzieningen tegenover staan – mag niet betrokken worden (zie verder paragraaf 4.1).

Bij extern salderen dient er een verschilberekening aan de aanvraag zijn toegevoegd, waarbij de beoogde situatie wordt verrekend met de huidige situatie. Uit deze verschilberekening is ook de omvang van de saldogevende en de saldo-ontvangende activiteit af te leiden.

Let op: de aanvrager moet laten zien dat van de saldogevende activiteit 30% van de emissieruimte niet benut mag worden voor het extern salderen⁴⁷. Bij de aanvraag dient aangegeven te zijn wat de uitgangssituatie is van de saldogevende activiteit en de daarbij behorende emissie (op basis van de referentiedatum en de eventueel aanvullende eisen op grond van het Beh, zie paragraaf 3.2.5). 70% van deze emissie (of activiteit in geval van het aantal dieren en verkeer en vervoer) mag als uitgangssituatie (situatie 1 in AERIUS) ingevoerd worden.

Rol initiatiefnemer: een depositieberekening maken van de saldogevende en de saldo-ontvangende activiteit en deze betrekken bij een verschilberekening. Ook in dit geval is het advies om met het bevoegd gezag vooroverleg te voeren.

4.2.4 *Verifiëren van de saldogever*

De aanvrager moet aantonen dat de feitelijk gerealiseerde capaciteit van de saldogevende activiteit (en indien relevant ook saldo-ontvangende activiteit) ook daadwerkelijk aanwezig is. Dit moet blijken uit de bijlagen die aan het aanvraagformulier zijn toegevoegd. Het gaat daarbij om informatie over:

- Volledig opgerichte installaties en/of gebouwen.
- Gerealiseerde infrastructuur.
- Overige voorzieningen die nodig zijn voor het uitvoeren van een activiteit (zoals terreinen die zijn ingericht voor op- of overslag).

De fysieke aanwezigheid van dergelijke objecten kan bijvoorbeeld worden aangetoond met:

- (Lucht)foto's van de installaties, gebouwen, infrastructuur en/of overige voorzieningen die onderdeel uitmaken van de fysiek gerealiseerde capaciteit

⁴⁷ Zie artikel 6 lid 10 van de provinciale beleidsregels

- Facturen van bouwwerkzaamheden die verricht zijn om de betreffende installaties, gebouwen, infrastructuur en/of overige voorzieningen tot stand te brengen.

Let op: de saldogevende activiteit die bij extern salderen centraal staat beperkt zich niet tot uitsluitend de werking van de installaties en/of de activiteit binnenin de opgerichte gebouwen; het gaat ook om handelingen die nodig zijn om de activiteit in kwestie uit te voeren, zoals verkeersbewegingen. Naast het meenemen van de eventueel gerealiseerde infrastructuur dient daarom tevens worden aangetoond om welke handelingen het gaat, en in welke frequentie die voorkomen (wat betreft verkeersbewegingen kan bijvoorbeeld een verkeersmodel en een verkeers- of luchtkwaliteitsonderzoek als bewijsmateriaal dienen).

Daarnaast geldt nog een aantal uitgangspunten:

- De saldogever dient aantoonbaar te beschikken over de emissieruimte die in het specifieke geval in kwestie nodig is om extern te salderen. Er is een geldende (milieu)vergunning waarvan de historie tot nu toe is aangeleverd.
- Er mag bij de activiteit van de saldogever geen sprake zijn van een slapende vergunning; dit betekent dat de betreffende activiteit nog in werking moet zijn in overeenstemming met de geldende milieuvergunning (de gebouwen moeten aanwezig zijn en moeten zonder bouwtechnische ingrepen te gebruiken zijn in overeenstemming met de geldende milieuvergunning).
- Het maximum te verhandelen emissie kan nooit groter zijn dan de kleinste milieuvergunde situatie. Als het bedrijf al eerder emissie heeft verhandeld, dan moet dat deel van die kleinste milieuvergunde situatie worden afgetrokken.

Rol initiatiefnemer: overleggen van de benodigde documentatie

4.2.5 *Borging van de depositiedaling*

Bij extern salderen dient de depositiedaling die het gevolg is van het beëindigen van de activiteit van de saldogever geborgd te worden. Dit omdat er een directe samenhang tussen beide activiteiten moet zijn⁴⁸. Daarbij zijn de volgende voorwaarden van toepassing:

- De saldogever moet (al dan niet via machtiging van de aanvrager) bij het bevoegd gezag aangeven dat de toestemming voor de saldogevende activiteit moet worden ingetrokken. Dit kan bijvoorbeeld door het maken van een melding gerelateerd aan het Activiteitenbesluit milieubeheer of door een verzoek tot intrekking van (een deel van) de milieuvergunning. Hierin dient te worden aangegeven op welke dieraantallen, diersoort(en) en stalsysteem- of systemen de melding danwel intrekking betrekking heeft en ten behoeve van welke saldo-ontvanger deze melding danwel intrekking plaatsvindt,
- De gemeente heeft ofwel een akkoordverklaring met de betreffende melding ofwel een intrekkingsbesluit afgegeven (en dit is als bewijsmateriaal toegevoegd aan de aanvraag). Ook een revisievergunning van de saldogever kan worden overlegd – mits de betreffende revisie samenhangt met de gewenste uitbreiding van de saldo-ontvanger.
- Als er sprake is van een Omgevingsvergunning Beperkte Milieutoets (OBM), dan moet deze tevens zijn ingetrokken.

⁴⁸ Zie artikel 6 lid 1 van de provinciale beleidsregels

- Er is een privaatrechtelijke overeenkomst tussen de initiatiefnemer en de saldogeiver die de samenhang tussen de stoppende en startende activiteit bekrachtigt. Hierin dient het volgende te zijn opgenomen:
 - De niet-gerealiseerde capaciteit die de vergunning (of andere vorm van toestemming) van de saldogevende activiteit bevat – deze komt te vervallen;
 - De 30% stikstofemissie niet betrokken mag worden in de berekening bij de verlening van de natuurvergunning en
 - De uiteindelijke stikstofemissie die ingezet wordt voor de externe saldering.

Let op: bij het bovenstaande is het van belang dat de eventueel te verlenen natuurvergunning een uitgestelde inwerkingtreding heeft; de vergunning mag pas van kracht worden op het moment dat de intrekking van het toestemmingsbesluit voor de saldogevende activiteit onherroepelijk is. Dit om het beeld te voorkomen dat de intrekkingbeschikking kan worden aangevochten zonder dat dit consequenties zal hebben voor de saldo-ontvangende activiteit.

Rol initiatiefnemer: Vooraf zorgen dat is geborgd dat de benodigde emissie van de saldogeiver wordt ingetrokken.

4.2.6 *Toetsen aan het Besluit emissiearme huisvesting*

Het bevoegd gezag zal een aanvraag voor intern salderen die gerelateerd is aan huisvesting van vee toetsen aan het Besluit emissiearme huisvesting (Beh) (zie tekstbox 7). Om er zeker van te zijn dat de aanvraag deze toets doorstaat dient de initiatiefnemer hier zelf rekening mee te houden bij de invoer van de emissie in AE-RIUS Calculator.

Het **Besluit emissiearme huisvesting** geeft maximale emissiewaarden voor ammoniak en fijnstof.

Het Besluit emissiearme huisvesting bepaalt dat dierenverblijven emissiearm moeten zijn, als er emissiearme huisvestingssystemen beschikbaar zijn. Het besluit bevat maximale emissiewaarden: alleen huisvestingssystemen met een emissiefactor die lager is dan of gelijk is aan de maximale emissiewaarde, zijn toegestaan. De maximale emissiewaarden (ammoniak/fijnstof) gelden voor melkvee, vleeskalveren, varkens, kippen, vleeskalkoenen en vleeseenden.

Het Besluit emissiearme huisvesting geldt voor:

- Type B-bedrijven (die volledig onder het Activiteitenbesluit milieubeheer vallen)
- Type C-bedrijven (die daarnaast een omgevingsvergunning milieu hebben).

Het is direct werkend: de regels gelden voor de veehouderijen automatisch (van rechtswege) naast de voorschriften van het Activiteitenbesluit milieubeheer of de omgevingsvergunning milieu. Veehouders moeten zich dus aan het Besluit emissiearme huisvesting houden zonder dat het bevoegd gezag dit apart nog hoeft te bepalen.

*Tekstbox 7: het Besluit emissiearme huisvesting*⁴⁹

⁴⁹ Bron: <https://www.infomil.nl/onderwerpen/landbouw/ammoniak/nieuw-besluit/>

De provincies hebben besloten dat bij het berekenen van de stikstofemissie voor de referentiesituatie die gebruikt wordt voor extern salderen de stikstofnormen zoals vastgelegd in het Beh een plafond vormen⁵⁰. Deze koppeling is bedoeld om te voorkomen dat emissieruimte van een illegale situatie (het houden van dieren in een huisvestingssysteem dat niet is toegestaan conform het Beh) in te zetten is bij salderen. Bij een omgevingsvergunning conform de Wabo is er reeds getoetst aan het Beh. Deze toetsing ontbrak echter bij een natuurvergunning onder de Nb-wet (de voorganger van de huidige Wnb). Hierdoor was het mogelijk om in de Nb-wetvergunning traditionele huisvestingssystemen vergund te krijgen, terwijl dat in de Wabo-vergunning niet vergund kon worden dan wel dat bij een melding Activiteitenbesluit milieubeheer het huisvestingssysteem niet toegepast kon worden.

Doordat de koppeling met het Beh ontbrak, was het in het verleden mogelijk om in de natuurvergunning extra NH₃ ruimte te creëren. Hoewel het in de praktijk niet mogelijk was om deze gecreëerde ammoniakruimte daadwerkelijk te benutten (dit werd immers tegengehouden door de omgevingsvergunning conform de Wabo), kan er op papier sprake zijn van een illegale situatie. Om te voorkomen dat deze situatie het uitgangspunt kan worden voor intern salderen is in de provinciale beleidsregels aangegeven dat de normering van het Beh geldt als emissieplafond bij het bepalen van de emissie op de referentiedatum.

De toetsing gebeurt door de referentiesituatie (zie paragraaf 2.1) te vergelijken met de normen uit het Beh. Hierbij moet in acht worden genomen dat bij stalsystemen met een lagere ammoniakemissiefactor dan de maximale emissiewaarde uit het Beh, deze lagere factor gehanteerd moet worden bij het berekenen van de stikstofemissie. Voor de emissiepunten en emissiehoogte worden de waarden uit de vergunning gehanteerd tenzij uit de aangeleverde gegevens anders blijkt.

Verder geldt dat het moment van oprichten van een dierenverblijf bepalend is voor het bepalen van de maximale emissiewaarde, niet het moment van oprichten van een huisvestingssysteem. Dit is van belang omdat het huisvestingssysteem kan zijn aangepast zonder dat er een nieuw dierenverblijf is gebouwd; een voorbeeld is het plaatsen van een luchtwasser op een bestaande stal.

In de tabel in bijlage I van het Beh wordt met het oog op de maximaal toegestane emissiewaarde onderscheid gemaakt in drie verschillende categorieën, die verband houden met de oprichtingsdatum van het dierenverblijf:

- Voor dierenverblijven opgericht tot 1 juli 2015 (kolom A).
- Voor dierenverblijven die opgericht zijn op of na 1 juli 2015 en voor januari 2018 (bij melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar) danwel 1 januari 2020 (bij overige diercategorieën) (kolom B).
- Voor dierenverblijven die opgericht zijn op of na 1 januari 2018 (bij melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar) danwel op of na 1 januari 2020 (bij overige diercategorieën) (kolom C).

In de berekening die is toegevoegd bij de aanvraag dient de ingevoerde emissie op basis van het bovenstaande gecontroleerd te worden (voor voorbeelden zie tekstbox 8 hieronder).

Let op: bij het bepalen van de referentiesituatie moet worden uitgegaan van ten hoogste de emissie die is toegestaan op grond van het Beh. In de Wabo-vergunning

⁵⁰ Zie artikel 5 lid 7 van de provinciale beleidsregels

kan de totale stikstofemissie echter lager zijn dan de maximale emissiewaarde uit het Beh. In dat geval moet de maximale emissiewaarde zoals toegestaan op grond van de Wabo-vergunning als uitgangspunt worden genomen.

Voorbeeld 1 toetsing aan het Beh

Veehouder X heeft twee vleeskuikenstallen gebouwd in 2012. De stallen zijn vergund (Nbw) met overige huisvestingssysteem voor 10.000 vleeskuikens per stal. Emissiefactor overige huisvesting: 0,068 kg NH₃. Totale emissie bedraagt: 20.000 dieren X 0,068 = 1.360 kg NH₃.

De maximale emissiewaarde Beh: 0,045 kg NH₃ (Kolom A)

De totale emissie van de stallen betreft dan: 20.000 dieren X 0,045 = 900 kg NH₃.

Bij het bepalen van de referentiesituatie mag maximaal 900 kg NH₃ emitteren vanuit de inrichting.

Per stal moet met 10.000 dieren worden gerekend. Het staat echter vrij hoe de kilo's ammoniak over de twee stallen te verdelen. Er kan voor worden gekozen om één stal traditioneel te laten. Uit deze stal emitteert in dat geval 10.000 X 0,068 kg = 680 kg NH₃. Hieruit volgt automatisch dat de andere stal maximaal (900 – 680 =) 220 kg NH₃ mag emitteren. Er kan dan worden uitgegaan van het stalsysteem, mixluchtventilatie met een emissie van 0,021 kg per dierplaats.

Voorbeeld 2 toetsing aan het Beh

Veehouder X heeft twee stallen. Stal 1, gebouwd vóór 1 juli 2015, heeft een traditioneel huisvestingssysteem. Er zitten 1000 vleesvarkens in, met Rav factor 3,5 kg NH₃. Op stal 2, ook gebouwd vóór 1 juli 2015, is in 2014 een luchtwasser geplaatst. Hiermee is een emissiearm huisvestingssysteem geplaatst. Er zitten 1652 vleesvarkens in met Rav factor 0,45 kg NH₃.

Dit bedrijf voldoet op basis van intern salderen aan het Beh: toegestaan is 2652 x 1,6 kg NH₃ (het aantal varkens x de maximale emissiewaarde per dierplaats), i.e. 4243 kg NH₃. Het bedrijf heeft in stal 1 een emissie van 3500 kg NH₃, en in stal 2 een emissie van 743 kg NH₃.

Nu wil veehouder X een nieuwe stal (stal 3) bouwen met hetzelfde emissiearme huisvestingssysteem als in stal 2 (met een Rav factor van 0,45 kg NH₃). Om deze uitbreiding mogelijk te maken wordt stal 1 gesloopt. De ammoniakemissie van stal 1 (3500 kg NH₃) wordt middels intern salderen gebruikt om stal 3 te realiseren. Dit betekent dat in stal 3 maximaal 7777 (3500/0,45 kg NH₃) dierplaatsen kunnen worden gerealiseerd; de beschikbare emissieruimte gedeeld door de Rav factor geeft het maximale aantal dierplaatsen weer.

Tekstbox 8: twee voorbeelden van toetsing aan het Beh

Rol initiatienemer: Nagaan of de emissie die is gebruikt in de berekeningen voor de referentiesituatie voldoet aan het Beh.

4.2.7 *Stikstofdepositie op buitenlandse Natura 2000-gebieden*

Mocht er kans zijn op een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden in het buitenland dan is het van belang dat hier in de aanvraag naar wordt gekeken⁵¹. Daarbij gelden de in het betreffende land van kracht zijnde toetsingskaders. Indien de toename van de stikstofdepositie in Duitsland en Vlaanderen hoger is dan de daar gehanteerde grenswaarde dan dient het Nederlandse bevoegd gezag in overleg met het bevoegd gezag aldaar te bepalen of en onder welke voorwaarden toestemming kan worden verleend. De aanvraag zal dan in ieder geval een aanvullende passende beoordeling moeten omvatten.

Bij een toename van stikstofdepositie op een Duits Natura 2000-gebied als gevolg van een activiteit⁵² zijn drie scenario's te onderscheiden:

- De depositietoename overschrijdt nergens 7,14 mol/ha/ja: er hoeft geen toestemming te worden gevraagd aan het Duitse bevoegd gezag;
- De depositietoename overschrijdt 7,14 mol/ha/ja maar is nergens groter dan 3% van de KDW van de betreffende, al overschreden, habitats: het betreffende Duitse bevoegd gezag moet worden verzocht om een beoordeling in cumulatie met andere activiteiten. Bij een positieve beoordeling kan de Wnb-vergunning worden verleend;
- De depositietoename overschrijdt de 3% van de KDW van de betreffende, al overschreden, habitats: er dient overleg plaats te vinden met het Duitse bevoegd gezag. Op basis van een door de initiatiefnemer opgestelde passende beoordeling wordt in gezamenlijkheid besloten over de mogelijkheid van vergunningverlening, al dan niet voorzien van voorwaarden.

Bij een toename van stikstofdepositie op een Vlaams Natura 2000-gebied als gevolg van een activiteit⁵³ zijn twee scenario's te onderscheiden:

- De depositietoename overschrijdt nergens de 5% van de KDW van een voor stikstof gevoelig habitat: er hoeft geen toestemming te worden gevraagd aan het Vlaamse bevoegd gezag;
- De depositietoename overschrijdt de 5% van de KDW van een voor stikstof gevoelig habitat: er dient overleg plaats te vinden met het Vlaamse bevoegd gezag. Op basis van een door de initiatiefnemer opgestelde passende beoordeling wordt in gezamenlijkheid besloten over de mogelijkheid van vergunningverlening, al dan niet voorzien van voorwaarden.

Vlaanderen werkt in het kader van de passende beoordeling met wegwijzers die ingaan op de vraag of een bepaalde milieudruk al dan niet te beschouwen is als een significant effect⁵⁴. In Wallonië wordt niet gewerkt met drempelwaarden of grenswaarden. Voor een vergunningaanvraag moet een initiatiefnemer een adviesbureau een onderzoek laten doen of een project een significante impact heeft op een Natura 2000-gebied.

⁵¹ De berekening in AERIUS Calculator zal tevens de stikstofdepositie tonen op de Natura 2000-gebieden die in het buitenland zijn gelegen.

⁵² Er wordt hierbij geen onderscheid gemaakt of de activiteit een project of een andere handeling betreft.

⁵³ Er wordt hierbij geen onderscheid gemaakt of de activiteit een project of een andere handeling betreft.

⁵⁴ Deze wegwijzers zijn te vinden op <https://www.natura2000.vlaanderen.be/passendebeoordeling>.

4.3

Vervolgstep bepalen

Als de bovengenoemde stappen met succes doorlopen zijn, zijn er twee conclusies mogelijk:

- ➔ De activiteit leidt door extern salderen niet tot extra stikstofdepositie op relevante hexagonen.

Er kan een aanvraag worden ingediend op basis van extern salderen. Na toetsing door het bevoegd gezag kan toestemming verleend worden.

- ➔ Extern salderen kan niet uitsluiten dat het nieuwe initiatief niet leidt tot extra stikstofdepositie op (bijna) overbelaste stikstofgevoelige habitattypes.

In dit geval kan de initiatiefnemer:

- a) Het initiatief aanpassen en de stappen van extern salderen opnieuw doorlopen (zie 4.2);
- b) Kijken of andere mitigerende maatregelen mogelijk zijn
- c) Onderzoeken of een ADC toets het negatieve effect dat zou kunnen ontstaan teniet zou kunnen doen.

De laatste twee stappen liggen echter buiten het bereik van deze handreiking, tenzij de aanvullende mitigerende maatregel een tweede, derde (of X-de) externe saldering betreft. In dat geval worden de stappen in hoofdstuk 4 net zo lang herhaald tot er geen sprake meer is van extra stikstofdepositie op (bijna) overbelaste stikstofgevoelige habitattypen, en er een vergunningaanvraag kan worden ingediend.

5 Verleasen

Wanneer op de locatie van een geplande tijdelijke activiteit nog geen toestemming verleend is om stikstofemissie te veroorzaken, of wanneer de te verwachten emissie niet (volledig) weggestreept kan worden via intern salderen kan worden gekeken of de tijdelijke activiteit doorgang kan vinden door het toepassen van verleasen (een bijzondere vorm van extern salderen) als mitigerende maatregel.

5.1 Definitie en randvoorwaarden

Verleasen wordt gedefinieerd als: extern salderen waarbij de feitelijk gerealiseerde capaciteit van de saldogevende activiteit geheel of gedeeltelijk tijdelijk aantoonbaar buiten gebruik wordt gesteld ten behoeve van de verlening van een natuurvergunning voor een tijdelijke depositie voor een beperkte vooraf afgebakende periode.

Toelichting: Verleasen is alleen mogelijk voor een tijdelijke depositie. Daarin onderscheidt verleasen zich van regulier extern salderen. Bij verleasen wordt de natuurtoestemming van de saldogever tijdelijk ingeperkt ten gunste van het tijdelijke project van de saldo-ontvanger.⁵⁵

- Voor extern salderen moet door het bevoegd gezag toestemming worden verleend door middel van een vergunning; dit is noodzakelijk omdat er een activiteit wordt ontplooid waarvan niet kan worden uitgesloten dat er een significant negatief effect ontstaat op een nabijgelegen stikstofgevoelig Natura 2000 gebied.
- Bij verleasen wordt net als bij extern- en intern salderen uitgegaan van de feitelijk gerealiseerde capaciteit (zie ook paragraaf 3.1 en tekstbox 3). In aanvulling daarop heeft het bevoegd gezag besloten dat 70% van de stikstofemissie van de feitelijk gerealiseerde capaciteit van de saldogever gebruikt mag worden ten bate van de tijdelijke saldo-ontvangende activiteit. De overige 30% wordt gebruikt om tijdelijk een depositiedaling tot stand te brengen. Op deze manier kan als gevolg van het verleasen tijdelijk een extra depositiedaling ontstaan. Na het van rechtswege vervallen van de vergunning nadat de gereedmelding is gedaan door de saldo-ontvanger kan de saldogever weer 100% van zijn verleasde rechten weer gebruiken.
- De feitelijk gerealiseerde capaciteit op basis waarvan de saldering plaatsvindt moet worden aangetoond (zie paragraaf 4.2.4). Bovendien moet worden geborgd dat de saldogevende activiteit na de saldering tijdelijk niet kan plaatsvinden (zie paragraaf 5.2.2).
- Als peildatum voor de feitelijk gerealiseerde capaciteit geldt het moment van het indienen van de aanvraag. Het is daarbij aan de initiatiefnemer om de gerealiseerde capaciteit aan te tonen.
- Er moet voldaan worden aan de eisen die volgen uit jurisprudentie over salderen:
 - Er bestaat een directe samenhang tussen de tijdelijke buitengebruikstelling van de toestemming voor de saldogevende activiteit en de verlening van de natuurvergunning voor de tijdelijke saldo-ontvangende activiteit.
 - De vergunning kan pas in werking treden als het daarvoor beschikbaar gestelde startformulier ingevuld is door de saldo-ontvanger en is ingediend bij het bevoegd gezag dat is vermeld in het besluit voor de saldo-ontvanger.

⁵⁵ Zie het artikel over verleasen in de provinciale beleidsregels

- Een milieuvergunning die is ingetrokken vóór de Europese referentiedatum kan niet voor verleasing worden gebruikt.
- Salderen kan alleen met deposities die al waren vergund op de referentiedatum en nog aanwezig waren of konden zijn op het moment van intrekking.
- Er moet overal (op alle hexagonen) sprake zijn van een gelijkblijvende depositie of een afname.
- Verleasen is niet mogelijk met bedrijven die gebruik hebben gemaakt van de stoppersregeling tijdens de PAS-periode

5.2 **Aandachtspunten bij het indienen van een aanvraag**

Bij het indienen van een aanvraag voor verleasen dient de initiatiefnemer een formulier in te vullen. Op basis hiervan toetst het bevoegd gezag de aanvraag. Bij het invullen van het formulier zijn een aantal aspecten van belang: het vaststellen van de benodigde emissie en de referentiesituatie van de saldogever, of de beoogde activiteit daadwerkelijk als één project gezien kan worden, hoe de feitelijke capaciteit aangetoond kan worden, hoe de benodigde depositieberekening eruit dient te zien en hoe eventuele depositie in het buitenland meegenomen moet worden.

Paragraaf 4.2.1, 4.2.2, 4.2.3, 4.2.4 en 4.2.7 zijn tevens van toepassing voor verleasen.

5.2.1 *Richtlijnen inhoud verleasingcontract tussen saldo-ontvanger en saldogever*

- straatnaam en huisnummer, plaats of kadastrale gegevens van perceel van saldo-ontvanger en saldogever;
- naam, straatnaam en huisnummer, woonplaats saldo-ontvanger en saldogever indien afwijkend van bedrijfslocatie waarmee gesaldeerd wordt;
- duur van de periode van de verleasing;
- datum contract ondertekening;
- ondertekening van saldo-ontvanger en saldogever;
- indien gebruik wordt gemaakt van een adviseur voor de ondertekening een machtiging van de saldo-ontvanger en/of saldogever;
- in het leasecontract opnemen dat saldogever instemt met een beperking van diens toestemming gedurende de leaseperiode, dat kan door in de verleasingsovereenkomst de afspraak op te nemen dat het saldogevende bedrijf aan het bevoegd gezag zal vragen een voorschrift aan zijn vergunning te verbinden, waarin is bepaald dat de saldogevende activiteit in een nader te bepalen periode niet mag worden uitgeoefend;
- indien sprake is van een saldogevende activiteit waarvoor alleen een melding Activiteitenbesluit is gedaan in het leasecontract opnemen dat de saldogever een melding overeenkomstig artikel 1.10, tweede lid, van het Activiteitenbesluit moet doen voor de tijdelijke wijziging gedurende de leaseperiode van zijn inrichting.

5.2.2 *Borging van de depositiedaling*

Bij verleasen dient de depositiedaling die het gevolg is van het tijdelijk beëindigen van de activiteit van de saldogever geborgd te worden. Dit omdat er een directe samenhang tussen beide activiteiten moet zijn. Daarbij zijn de volgende voorwaarden van toepassing:

- De toestemming van de saldogever wordt voor de duur van de leaseperiode publiekrechtelijk ingeperkt, via een brief van het bevoegd gezag aan de saldogever die kwalificeert als een appellabel besluit (er wordt gebruik gemaakt van de

reguliere voorbereidingsprocedure hoofdstuk 4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb)). In het besluit wordt aan de toestemming een voorschrift verbonden dat de saldogevende activiteit in een nader te bepalen periode niet mag worden uitgeoefend. Als basis voor deze brief dient de getekende overeenkomst tussen saldogever en saldo-ontvanger die bij een aanvraag voor verleasen moet worden overlegd (artikel 6a, lid 5), waarin de saldogever expliciet verklaart dat hij/zij instemt met een tijdelijke beperking van zijn/haar toestemming. Via de voorgeschreven start- en gereedmeldingen (artikel 6a, lid 6 en lid 7) is vervolgens bij het bevoegd gezag (gemeente en provincie) bekend in welke periode de saldo-ontvanger van de geleaste capaciteit van de saldogevende activiteit gebruik maakt en de saldogever dat dus niet mag, als basis voor het uitoefenen van toezicht en handhaving.

- Indien sprake is van een saldogever die valt onder het Activiteitenbesluit dient in de verleasingsovereenkomst opgenomen te worden dat de saldogever een melding overeenkomstig artikel 1.10, tweede lid, van het Activiteitenbesluit moet doen voor de tijdelijke wijziging gedurende de leaseperiode van zijn inrichting.

5.3 Vervolgstep bepalen

Als de bovengenoemde stappen met succes doorlopen zijn, zijn er twee conclusies mogelijk:

- ➔ De activiteit leidt door verleasen niet tot extra stikstofdepositie op relevante hexagonen.

Er kan een aanvraag worden ingediend op basis van verleasen. Na toetsing door het bevoegd gezag kan toestemming verleend worden.

- ➔ Verleasen kan niet uitsluiten dat het nieuwe initiatief niet leidt tot extra stikstofdepositie op (bijna) overbelaste stikstofgevoelige habitattypes.

In dit geval kan de initiatiefnemer:

- a) Het initiatief aanpassen en de stappen van verleasen of extern salderen (zie 4.2) opnieuw doorlopen;
- b) Kijken of andere mitigerende maatregelen mogelijk zijn;
- c) Onderzoeken of een ADC toets het negatieve effect dat zou kunnen ontstaan teniet zou kunnen doen.

De laatste twee stappen liggen echter buiten het bereik van deze handreiking, tenzij de aanvullende mitigerende maatregel een tweede, derde (of X-de) verleasing en/of externe saldering betreft. In dat geval worden de stappen in hoofdstuk 4 en/of 5 net zo lang herhaald tot er geen sprake meer is van extra stikstofdepositie op (bijna) overbelaste stikstofgevoelige habitattypes, en er een vergunningaanvraag kan worden ingediend.

Bijlage 1 Begrippenlijst

Actieplan Ammoniak: landelijk gedoogbeleid bij het Besluit emissiearme huisvesting (Beh) dat termijnen bevat waarbinnen veehouders niet hoeven te voldoen aan de maximale emissiewaarde voor ammoniak, mits ze aan het eind van de termijn gestopt zijn met de tak die niet voldoet en voor die tijd alternatieve maatregelen nemen (zie Stoppersregeling Actieplan Ammoniak) (<https://www.infomil.nl/onderwerpen/landbouw/ammoniak/actieplan-stoppers>).

Activiteitenbesluit milieubeheer: algemene maatregel van bestuur (AMVB) gekoppeld aan de Wet milieubeheer. Het besluit stelt regels voor bedrijven die onder deze wet vallen en voorheen een milieuvergunning nodig hadden. Type A-bedrijven moeten voldoen aan het Activiteitenbesluit maar hoeven hun activiteiten niet meer te melden. Type B-bedrijven moeten hun activiteiten wel melden. Type C-bedrijven moeten nog steeds een omgevingsvergunning aanvragen (voor het onderdeel milieu) (zie <https://www.infomil.nl/onderwerpen/integrale/activiteitenbesluit/>).

AERIUS Calculator: rekeninstrumentarium dat gebruikt moet worden om de stikstofdepositie van een bepaalde activiteit te bepalen (zie <https://www.aerius.nl>).

Beheerplan: plan waarin staat wat er moet gebeuren om de natuurdoelen voor een bepaald Natura 2000 gebied te halen en wie dat gaat doen. Ook wordt hierin aangegeven welke activiteiten zonder vergunning in een gebied mogen plaats vinden (zie <https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>).

Beleidsregels intern en extern salderen (ook: (provinciale) beleidsregels): regeling waarin de provincies bepaald hebben op welke manier ze om zullen gaan met vergunningaanvragen die een beroep doen op intern en/of extern salderen.

Besluit emissiearme huisvesting (Beh): besluit dat maximale emissiewaarden geeft voor ammoniak en fijnstof. Het Beh bepaalt dat dierenverblijven emissiearm moeten zijn, als er emissiearme huisvestingssystemen beschikbaar zijn en bevat maximale emissiewaarden: alleen huisvestingssystemen met een emissiefactor die lager is dan of gelijk is aan de maximale emissiewaarde, zijn toegestaan (<https://www.infomil.nl/onderwerpen/landbouw/ammoniak/nieuw-besluit/>).

Cumulatie: optelsom van alle gevolgen die een bepaald plan of project heeft in combinatie met de gevolgen van andere plannen en projecten.

Depositie: zie stikstofdepositie

Depositieberekening: berekening met AERIUS Calculator die uitwijst hoeveel stikstofdepositie er door een bepaalde activiteit op relevante hexagonen van Natura 2000-gebieden plaatsvindt.

Drempelwaarde: plafondwaarde in termen van mol/ha/jaar stikstofdepositie; blijft de depositie van een activiteit hieronder dan was er voor de betreffende activiteit ten tijde van het PAS geen sprake van een vergunning of meldingsplicht.

Extern salderen: salderen met één of meer activiteiten buiten de begrenzing van één project of locatie ten behoeve van de verlening van een natuurvergunning;

Feitelijk gerealiseerde capaciteit: de capaciteit van volledig opgerichte installaties en gebouwen, of gerealiseerde infrastructuur en overige voorzieningen die noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van de activiteit.

Habitatrichtlijn: Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992, inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG L 206).

Intern salderen: salderen binnen de begrenzing van één project of locatie ten behoeve van de verlening van een natuurvergunning.

Intrekkingsbesluit: besluit waarmee het bevoegd gezag aangeeft dat een bepaalde toestemming niet langer geldig is.

Kritische depositiewaarde (KDW): de grens waarboven het risico bestaat dat de kwaliteit van het habitat significant wordt aangetast door de verzurende en/of vermestende invloed van atmosferische stikstofdepositie (<https://www.bij12.nl/onderwerpen/stikstof-en-natura2000/helpdesk/begrippenlijst/>).

Locatie: de plek waar een bestaande activiteit plaatsvindt/een beoogde activiteit moet gaan plaatsvinden. De definitie van wat een locatie precies is vloeit voort uit de aangeleverde gegevens.

Natuurvergunning: vergunning op grond van artikel 2.7, tweede lid van de Wet natuurbescherming of een verklaring van geen bedenkingen voor het verlenen van een omgevingsvergunning voor een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder i, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht met inachtneming van artikel 2.2aa, onder a, van het Besluit omgevingsrecht.

Natura 2000-gebied: een natuurgebied dat onderdeel uitmaakt van het Europese netwerk van natuurgebieden 'Natura 2000'. Dit gebied is aangewezen op grond van de Vogelrichtlijn of Habitatrichtlijn.

Nb-wet: Natuurbeschermingswet 1998 (voorganger van de huidige Wet natuurbescherming).

Passende beoordeling: ecologisch onderzoek waarbij de initiatiefnemer van een activiteit onderzoekt of de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied door zijn activiteit in gevaar komen. (<https://www.infomil.nl/onderwerpen/integrale/wet-algemene/toestemmingen-wabo/toestemming-2/>).

Passende maatregel: ingreep die ervoor zorgt dat de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten niet verslechtert en er geen storende factoren optreden voor de soorten waarvoor de Natura 2000-gebieden zijn aangewezen (gedefinieerd in artikel 6 lid 2 van de habitatrichtlijn).

Project: een activiteit die significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied (definitie voortgekomen uit jurisprudentie: ABRvS 29 mei 2019, 201506170, - 807, 815, 818 (ECLI:NL:RVS:2019:1604)

Provinciale beleidsregels: zie beleidsregels intern en extern salderen.

RAV (code): Regeling ammoniak en veehouderij. RAV Code: emissiefactor voor combinaties van stalsystemen en diercategorieën.

Referentiedatum (ook Europese referentiedatum): datum vanaf welke de referentiesituatie voor activiteiten zonder toestemming geldt.

Referentiesituatie: toestemming als bedoeld in sub I, onder 1°, 3° en 4°, of bij gebrek daaraan een op de Europese referentiedatum aanwezige toestemming als bedoeld in sub I, onder 2° en 5° waarbij de laagst toegestane depositie vanaf de referentiedatum geldt; zie verder <https://www.bij12.nl/onderwerpen/stikstof-en-natura2000/vergunningen-en-toestemmingsbesluiten/wat-is-mijn-referentiesituatie/>

Relevant hexagoon: hexagoon waarbinnen een voor stikstof gevoelig natuurlijk habitat of habitat voor soorten voorkomt, en waarbij tevens sprake is van een overbelasting of een naderende overbelasting van stikstofdepositie vanaf 70 mol per hectare per jaar onder de kritische depositiewaarde.

Salderen: inzetten van een activiteit met stikstofemissie op grond van een toestemming in de referentiesituatie ten behoeve van de verlening van een natuurvergunning voor een nieuw of gewijzigd project, waarbij deze toestemming geheel of gedeeltelijk wordt ingetrokken of gewijzigd zodat de stikstofdepositie op alle relevante hexagonen niet toeneemt ten opzichte van de referentiesituatie.

Saldogevende activiteit: toestemming die wordt ingetrokken ten gunste van de saldo-ontvangende activiteit.

Saldogever: degene die de saldogevende activiteit ter beschikking stelt.

Saldo-ontvangende activiteit: aangevraagde activiteit waarbij gebruik wordt gemaakt van extern salderen.

Saldo-ontvanger: degene die de initiatiefnemer is van de saldogevende activiteit.

Stikstofdepositie: neerslaan van stikstofverbindingen uit de lucht op een oppervlakte, uitgedrukt in mol per hectare per jaar.

Stikstofemissie: stikstofverbindingen die direct of indirect vanuit een bron in de lucht worden gebracht, uitgedrukt in kilogrammen.

Stikstofgevoelig habitatype: gebied waarbij de KDW beneden of rond de 2400 mol per hectare per jaar ligt.

Het stikstofregistratiesysteem: Systeem dat per gebied de effecten van de (bron)maatregelen die de stikstofdepositie naar beneden moet brengen registreert. Zo wordt duidelijk waar er ruimte ontstaat voor het verlenen van vergunningen, in eerste instantie bedoeld voor de woningbouw en een beperkt aantal grote wegprojecten, en welk gedeelte van de gereduceerde stikstofdepositie ten goede komt aan de natuur.

Stoppersregeling Actieplan Ammoniak: de constructie dat veehouders die gebruik maken van het gedoogbeleid uit het Actieplan Ammoniak alternatieve maatregelen nemen om de ammoniakemissie te verminderen (<https://www.infomil.nl/onderwerpen/landbouw/ammoniak/actieplan-stoppers>).

Subsidieregeling sanering varkenshouderijen: regeling van de Rijksoverheid bedoeld voor varkenshouders in de concentratiegebieden Zuid en Oost van de Meststoffenwet die willen stoppen met hun bedrijf. Dit om geuroverlast voor omwonenden op korte termijn te verminderen. (<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/veehouderij/duurzame-varkenshouderij/subsidieregeling-sanering-varkenshouderij>)

Vergunde activiteit: hoeveelheid stikstofemissie die een activiteit conform natuurvergunning (of andere rechtsgeldige toestemming) maximaal mag veroorzaken.

Vergunningsvrije activiteit: activiteit waarvoor geen natuurtoestemming hoeft worden aangevraagd.

Verleasen: extern salderen waarbij de feitelijk gerealiseerde capaciteit van de saldogevende activiteit tijdelijk geheel of gedeeltelijk tijdelijk aantoonbaar buiten gebruik wordt gesteld, ten behoeve van de verlening van een natuurvergunning voor een tijdelijke depositie gedurende een beperkte vooraf afgebakende periode.

Verschilberekening: berekening in AERIUS Calculator waarbij de stikstofdepositie van de beoogde situatie wordt verrekend met de huidige situatie. Uit deze berekening is ook de omvang van de saldogevende en de saldo-ontvangende activiteit af te leiden.

Vogelrichtlijn: Richtlijn 2009/147/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 30 november 2009, inzake het behoud van de vogelstand (PbEG L 207);

Wabo: Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

Wnb: Wet natuurbescherming.

Bijlage 2 Aanvraagformulier vergunning

Aanvraag Natura 2000 vergunning onder de Wnb en de Beleidsregel intern en extern salderen

Voer eerst een AERIUS-berekening uit!

Bij een stikstofdepositie (zonder toepassen van intern of extern salderen) van \leq 0,00 mol/ha/ja is voor wat betreft stikstof geen natuurvergunning nodig.

Dit formulier is van toepassing als uit een AERIUS-berekening blijkt dat de stikstofdepositie van het voornemen hoger is dan 0,00 mol/ha/ja en niet ecologisch onderbouwd kan worden dat er geen sprake is van mogelijk negatieve effecten door stikstof.

LET OP:

Als u wilt beweiden en/of bemesten dan is dat ook vergunningplichtig; hiervoor is echter nog geen beoordelingskader beschikbaar.

Extern salderen is voor of met veehouderijen op dit moment nog NIET mogelijk.

1. Gegevens aanvrager en gegevens gemachtigde (alleen indien van toepassing)

- Naam	- Naam
- Straat en huisnummer	- Straat en huisnummer
- Postcode	- Postcode
- Plaats	- Plaats
- Telefoon	- Telefoon
- Telefoon (mobiel)	- Telefoon (mobiel)
- E-mail	- E-mail
- KvK nummer	- KvK nummer
- Vestigingsnummer	- Vestigingsnummer

2. Locatie en kadastrale gegevens voornemen

- Is het adres van de aanvrager tevens het adres van het voornemen? Ja/Nee
- In welke gemeente ligt het voornemen waarvoor een vergunning wordt aangevraagd?
- Sectie
- Nummer(s)
- Eigenaar

3. Korte omschrijving van het voornemen, project of handeling

- Korte beschrijving bestaande/vergunde situatie
- Korte beschrijving gewenste/beoogde situatie

4. Instrument om voor een Natura 2000 vergunning in aanmerking te komen
 Voor deze aanvraag wordt gebruik gemaakt van het (de) volgende instrument(en):

Instrument	Gebruik van gemaakt? (Haal door wat n.v.t. is)	Alle documenten bijgevoegd conform bijlage ¹ (Haal door wat n.v.t. is)
Intern salderen	Ja/Nee	Ja/Nee ²
Extern salderen	Ja/Nee	Ja/Nee ²
Ecologische toets	Ja/Nee	Ja/Nee ²
ADC toets	Ja/Nee	Ja /Nee ²

¹ Zie de bijlagen voor de vereiste documenten algemeen en per instrument.

² Indien niet alle benodigde documenten zijn bijgevoegd kan uw aanvraag mogelijk niet in behandeling worden genomen of dient u aanvullende gegevens aan te leveren.

5. Verklaring en ondertekening

- Verklaring dat wijzigingen in de aanvraag z.s.m. worden doorgegeven onder vermelding van het nummer waaronder de aanvraag in behandeling is.
- Verklaring dat alle gewenste inlichtingen m.b.t. de voor beoordeling en controle benodigde gegevens binnen de gestelde termijn en naar waarheid zullen worden verstrekt aan de met beoordeling en controle belaste medewerkers van de provincie.
- Verklaring dat alle gegevens naar waarheid zijn verstrekt.
- Naam ondertekenaar en handtekening
- Bij een gemachtigde ondertekenaar tevens een getekend machtigingsformulier indienen.

Bijlage 1 – Vereiste informatie algemeen

Voeg bij iedere aanvraag (voor zover mogelijk) in ieder geval de volgende documenten toe:

- *Rechtsgeldende natuurvergunning, te weten:*
 - o *Vergunning Natuurbeschermingswet 1998*
 - o *Vergunning Wet natuurbescherming (onderdeel gebiedsbescherming)*
 - o *Omgevingsvergunning met VVGB in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 / Wet natuurbescherming (onderdeel gebiedsbescherming)*
 - o *Vigerende Wet milieubeheer vergunning of milieumelding Hinderwet op de referentiedatum*
- *Overzicht planlocatie*
 - o *Referentiesituatie(s)*
 - o *Beoogde situatie*

- *Technische tekening waaruit de gebruikte emissiekenmerken volgen*
 - o *Referentiesituatie(s)*
 - o *Beoogde situatie*

- *Stikstofberekeningen*¹
 - o *Referentiesituatie(s)*
 - o *Beoogde situatie*

¹ Stikstofberekeningen dienen in ieder geval uitgevoerd te worden met de nieuwste versie van AERIUS Calculator. Indien de situatie niet valt onder het huidige toepassingsbereik dan dient een controleberekening te worden toegevoegd met een ander rekenmodel (niet op OPS basis).

- *Getekende machtiging (alleen indien de indiener van de aanvraag niet de aanvrager is)*

Bijlage 2 – Vereiste informatie bij intern salderen

1. Verplicht: aantonen feitelijk gerealiseerde capaciteit c.q. volledig opgerichte installaties of gebouwen op de indieningsdatum van de aanvraag.

Artikel 5.1 "Een activiteit mag alleen worden ingezet ten behoeve van intern salderen voor zover er een toestemming was voor de N-emissie veroorzakende activiteit in de referentiesituatie en die sindsdien onafgebroken aanwezig is geweest of nog kan zijn tot het moment van intrekking of wijziging van de toestemming, zodat herhaling van de activiteit mogelijk was zonder dat daarvoor een natuurvergunning of omgevingsvergunning, onderdeel bouwen, is vereist".

Artikel 5.5 "Bij het beoordelen van een aanvraag voor een natuurvergunning hanteert de Gedeputeerde Staten als uitgangspunt dat alleen gebruik wordt gemaakt van de in de toestemming opgenomen N-emissie in de referentiesituatie, voor zover de capaciteit aantoonbaar feitelijk is gerealiseerd". Artikel 5.6: "Bij de beoordeling van de feitelijk gerealiseerde capaciteit, bedoeld in het vijfde lid, gaan Gedeputeerde Staten uit van de op het moment van indienen van de aanvraag op grond van een toestemming volledig opgerichte installaties en gebouwen, of gerealiseerde infrastructuur en overige voorzieningen die noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van de activiteit".

Mogelijke bewijsstukken: luchtfoto's, foto's, betaalde rekeningen en voor wat betreft verkeersbewegingen bijvoorbeeld een verkeersmodel en een verkeers- of luchtkwaliteitsonderzoek.

2. Indien van toepassing: aantonen beëindiging feitelijke uitvoering activiteit o.b.v. een toestemming die niet kan worden ingetrokken omdat daar geen besluit aan ten grondslag ligt.

Artikel 5.2 "Gedeputeerde Staten betrekken een toestemming die niet kan worden ingetrokken uitsluitend bij de beoordeling van de aanvraag, indien de feitelijke uitvoering van de activiteit wordt beëindigd voordat deze activiteit wordt ingezet voor salderen". Toelichting "Dit kan infrastructurele activiteiten betreffen maar bijvoorbeeld ook woningbouw en akkerbouw."

3. Indien van toepassing: aantonen N-emissie op grond van het Besluit emissiearme huisvesting op de indieningsdatum van de aanvraag.

Artikel 5.7 "Gedeputeerde Staten gaan bij het berekenen van de N-emissie van een bedrijf in de referentiesituatie uit van ten hoogste de emissie die is toegestaan op grond van het Besluit emissiearme huisvesting".

4. Verplicht: verklaren dat de activiteit die t.b.v. het intern salderen wordt ingezet geen noodzakelijke maatregel is in verband met toepassing van artikel 6, tweede lid, van de Habitatrichtlijn.

Artikel 5.3 "Gedeputeerde Staten betrekken bij de beoordeling van de aanvraag voor intern salderen uitsluitend de N-emissie van de activiteit voor zover intrekking van de daaraan ten grondslag liggende toestemming niet noodzakelijk is in verband met toepassing van artikel 6, tweede lid, van de Habitatrichtlijn".

Kruis aan:

<i>Aanvrager verklaart dat de activiteit die t.b.v. het intern salderen wordt ingezet geen noodzakelijke maatregel is in verband met toepassing van artikel 6, tweede lid, van de Habitatrichtlijn.</i>

5. Verplicht: verklaring warme saneringsregelingen

Kruis aan:

<i>Aanvrager verklaart dat de activiteit die t.b.v. het intern salderen wordt ingezet geen betrekking heeft op een agrarisch bedrijf dat deelneemt aan de subsidieregeling sanering varkenshouderijen dan wel een daarmee vergelijkbare andere warme saneringsregeling, inclusief inrichtingen die in het kader van bronmaatregelen voor het terugdringen van stikstofdepositie worden uitgekocht.</i>

Artikel 7.5 "GS laten bij de beoordeling van een aanvraag buiten beschouwing de N-emissie van een agrarisch bedrijf dat deelneemt aan de subsidieregeling sanering varkenshouderijen dan wel een daarmee vergelijkbare andere warme saneringsregeling". Toelichting "Inrichtingen die in het kader van bronmaatregelen voor het terugdringen van stikstofdepositie worden uitgekocht, worden eveneens uitgesloten van de mogelijkheid tot intern salderen".

6. Indien van toepassing: beroep op uitzonderingsgronden feitelijk gerealiseerde capaciteit c.q. volledig opgerichte installaties of gebouwen op de indieningsdatum van de aanvraag.

Artikel 5.8 "In afwijking van het vijfde lid kunnen Gedeputeerde Staten de referentiesituatie als uitgangspunt hanteren indien: a) op het moment van inwerkingtreding van dit artikel het project nog niet volledig is gerealiseerd, maar wel aantoonbaar stappen zijn gezet met het oog op volledige realisatie; b) op het moment van inwerkingtreding van dit artikel weliswaar nog niet is aangevangen met de realisatie van vergunde capaciteit, maar daarvoor wel al aantoonbaar onomkeerbare significante investeringsverplichtingen zijn aangegaan; c) het project noodzakelijk is ten behoeve van de realisatie van de doelen in een Natura 2000-gebied; d) de aanvraag ziet op het toepassen van een alternatieve verdergaande N-emissie reducerende techniek ter vervanging van de eerder verleende emissie reducerende techniek, die leidt tot een vermindering van de N-emissie, zonder uitbreiding van de capaciteit zoals opgenomen in de laatst verleende toestemming; e) het één of meer van de volgende projecten betreft: energieprojecten van nationaal belang, wegen, vaarwegen,

spoorwegen, luchtvaart, woningbouw, duurzame energieopwekking, militaire activiteiten of projecten in het kader van de nationale veiligheid”.

Aanvrager doet een beroep op uitzonderingsgrond ... (aangeven a, b, c of d) en heeft daartoe de volgende bewijsstukken bijgevoegd:...[vrije vorm; aanvrager kiest zelf de bewijsstukken].

Bijlage 3 – Vereiste informatie bij extern salderen

1. Verplicht: NAW-gegevens en natuurtoestemming saldo gevende activiteit(en).
2. Verplicht: aantonen directe samenhang intrekking toestemming saldogevende en verlening natuurvergunning saldo-ontvangende activiteit en aantonen feitelijk benutte capaciteit vergunning saldogevende activiteit op 8 oktober 2019.

Bovendien verplicht indien extern wordt gesaldeer met een veehouderij: aantonen N-emissie per dierplaats op grond van het Besluit emissiearme huisvesting op de indieningsdatum van de aanvraag.

Artikelen 6.1, 6.3 en 6.9 Beleidsregel intern en extern salderen.

- Verplicht: aantonen feitelijke gerealiseerde capaciteit m.b.t. de saldogevende activiteit die t.b.v. het extern salderen wordt ingezet.

Aantonen dat het stikstofdepositiesaldo van een stoppend agrarisch bedrijf niet dubbel wordt benut. Dubbele inzet van stikstofdepositie is uitgesloten als extern gesaldeer wordt met een bedrijf dat:

- op 1 juli 2015 geen stikstofdepositie meer veroorzaakte of
- op 1 juli 2018 nog stikstofdepositie veroorzaakte of
- binnen één kilometer afstand van een Natura 2000-gebied staat.

Dubbele inzet van stikstofdepositie is niet uitgesloten als extern gesaldeer wordt met een bedrijf dat feitelijk is beëindigd in de periode 1 juli 2015 – 1 juli 2018.⁵⁶

Artikel 6.2 Een activiteit mag alleen worden ingezet ten behoeve van extern salderen voor zover er een toestemming was voor de N-emissie veroorzakende activiteit in de referentiesituatie en sindsdien onafgebroken aanwezig is geweest of nog kan zijn tot het moment van intrekking of wijziging van de toestemming, zodat hervatting van de activiteit mogelijk was zonder dat daarvoor een natuurvergunning of omgevingsvergunning, onderdeel bouwen, voor de realisering van een project is vereist.

*Bewijsstukken aantonen feitelijke situatie m.b.t. de saldogevende activiteit:...
Kruis aan indien van toepassing:*

<i>Aanvrager verklaart dat het saldogevend agrarisch bedrijf niet heeft deelgenomen aan de stoppersregeling onder het PAS en het stikstofdepositiesaldo hierdoor niet dubbel wordt ingezet.</i>

3. Verplicht: aantonen dat de saldogevende activiteit geen noodzakelijke maatregel is in verband met toepassing van artikel 6, tweede lid, van de Habitatrichtlijn.
- Artikel 6.4 Beleidsregel intern en extern salderen.

⁵⁶ ABRvS 29-05-2019, ECLI:NL:RVS:2019:1603

Kruis aan:

<i>Aanvrager verklaart dat de saldogevende activiteit die t.b.v. het extern salderen wordt ingezet geen noodzakelijke maatregel is in verband met toepassing van artikel 6, tweede lid, van de Habitatrichtlijn.</i>

4. Verplicht: verklaring warme saneringsregelingen.
Artikel 6.5 Beleidsregel intern en extern salderen.

Kruis aan:

<i>Aanvrager verklaart dat de saldogevende activiteit die t.b.v. extern salderen wordt ingezet geen betrekking heeft op een agrarisch bedrijf dat deelneemt aan de subsidieregeling sanering varkenshouderijen dan wel een daarmee vergelijkbare andere warme saneringsregeling, zoals de stoppersregeling Actieplan Ammoniak Veehouderij en inclusief inrichtingen die in het kader van bronmaatregelen voor het terugdringen van stikstofdepositie worden uitgekocht.</i>

Bijlage 4 – Vereiste informatie bij ecologische toets

1. Beschrijving tijdelijke effecten en berekening stikstofdepositie tijdelijke effecten met de nieuwste versie van AERIUS Calculator.
2. Eventueel Kaartmateriaal waarmee wordt aangetoond dat effecten alleen niet KDW overschreden hexagonen betreffen.
3. Ecologische onderbouwing waarin gemotiveerd wordt dat de berekende stikstofdepositie niet leidt tot significant negatieve gevolgen op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden.

Bijlage 5 – Vereiste informatie bij ADC toets

Indien u voor deze route wilt gaan kiezen, neem dan eerst contact op met ons via om de haalbaarheid en benodigde gegevens te bespreken.

Bijlage 3 Meldingsformulier extern salderen

Meldingsformulier voornemen tot extern salderen	
<u>Gegevens saldo-gever:</u>	
Naam	
Adres	
Telefoonnummer	
Locatie saldo-gevende activiteit	
<u>Gegevens saldo-ontvanger</u>	
Naam	
Adres	
Telefoonnummer	
Locatie saldo-ontvangende activiteit	
<u>Voornemen extern salderen</u>	
Wordt de saldo gevende activiteit volledig gestopt of deels gewijzigd om te salderen?	
Hoeveel emissie wordt gebruikt om te salderen (gebruik hiervoor de informatie afkomstig uit de AERIUS berekeningen)?	NOx Emissie:
	NH3 Emissie:
De onderbouwende AERIUS berekeningen dienen te worden bijgevoegd bij dit formulier om inzichtelijk te maken wat het project voor effect heeft op Natura 2000 gebieden.	
<i>Dit formulier dient zodra de aanvang van de wijziging van de saldo-ontvangende activiteit bekend is, uiterlijk <x> weken van tevoren, te worden ingediend bij de <bevoegd gezag></i>	